

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryűttér polt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 383

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, november 17.

Meghívó.

Arad szab. kir. város országgyűlési képviselője, Tisza István gróf, hétfőn, e hó 18-án d. u. 3 órakor a Fehér Kereszt nagytermében beszámoló beszédet mond, melyre a választó polgárokat tisztelettel meghívjuk. A beszámolóra belépő jegyeket kiadnak hétfőn d. e. 9-12 óráig a Fehér Kereszt szálloda 10. sz. szobájában. Az aradi nemzeti munkapárt elnöksége.

Arad az országos politikában.

Arad, november 16.

Egy nappal előbb, hogy Tisza István gróf beszámolójának megtartására Aradra jön, városatyákat választ a város. Más-más természetű esemény a kettő. Az egyik politikai, a másik községi. Nem szívesen zavarjuk össze a kettőt, különösen a mikor szükség nincs arra. Miután azonban a községi választásoknál a jelölések ez idő szerint csak a politikai pártok részéről történnek, a város munkapárti képviselőjének beszámolójával kapcsolatba kívánczik az a véletlen, hogy a községi választásoknál mind a két kerületben a munkapárt jelölje

indul a legtöbb — szinte teljes — kilátással a küzdelembe. Ebben bizonyára része van annak, hogy a munkapárt a jelölésnél okosan válogatva és helyes taktikával járt el; része van a jól szervezett mozgalomnak is, de el nem vitatható benne az, hogy a választás előrelátható munkapárti sikere annak a politikai meggyőződésnek és együttérzésnek változatlanágát, csorbitatlanságát jelenti, a melyet az aradi nemzeti munkapárt, Arad város polgárainak impozáns többsége a legutóbbi képviselő választáson tanúsított, és a melylyel Tisza István gróf nevét vitte győzelemre. Azóta sok minden történt a magyar politikában, különösen Tisza István gróf személye körül. Tisza István gróf neve újra az ellenzék mértékét nem ismerő agitációjának, bosszúvágyának célpontja. Tisza István gróf azóta életét és biztonságát kockáztatva, harcra vezette a parlament többségét az obstrukció letörésére, a képviselőház munkaképességének visszaszerzésére. És ez a harc még mindig tart és tartani fog addig, a míg a függetlenségi grófok a változatos színjátékok helyett a póz nélkül való belátás álláspontjára jutnak és a békés kibontakozáshoz kezet nyújtanak, vagy pedig tart addig, a míg a nemzet fölháborodása, lesújtó ítélete nem veszi ki a gyékényt a nemzet primadonnái, buffói és statisztái alól.

Amikor pedig a történetek után, azok higgadt mérlegelésével Arad város polgársága érzésben, meggyőződésben, munkakedvben hű maradt a munkapárthoz, és alkalom nyíltával ezt a ragaszkodását ki is fejezi, akkor ebben benn van annak kifejezése is, hogy Arad város polgársága helyesli a par-

lament munkapártjának a helyzet és a nemzet érdeke által parancsolt eljárását, és ettől a meggyőződésétől, e város nagy képviselője iránt való becsülésétől nem térítette el egy hajszálnyira az a sok mocsok, kofálgató átkozódás és támadó szó, amelyet az utolsó hónapok alatt az ellenzék népgyűlésein és pártajtajában Tisza István gróf ellen szórtak.

Ha ezt a községi választások szervező munkája és eredménye közvetve kifejezi, akkor közvetlenül is lelkes, jelentős formában fog megnyilatkozni Tisza István gróf beszámolóján. Ha az a viszony, amely egy politikust a választókerületéhez fűzi, Tisza Istvánt közelebb hozta Aradhoz, akkor talán ez volt az oka, hogy az aradi polgárok erősebb izgalommal és több bensőséggel kísérték azokat a nagy napokat, amelyekben Tisza István gróf, az önzetlenség és az önfeledkezés ragyogó példájával, a parlamentáris megmentésére a küzdelembe ment, és ennek révén fokozódik az öröm, a szeretet kitörése, amidőn Tisza István gróf ama nagy, válságos napok után először jön újra választói közé.

Magának a beszámolónak más körülmények, magasabban járó politikai jelentőséget adnak. Amikor a magyar parlament szünetel, amikor a magyar képviselőknek az ellenzékhez tartozó része kontraparlamentet játszik és ott felelősség nélkül olyan nyilatkozatokat tesz a külpolitikáról, hogy meg kellene döbbsenni, ha attól lehetne tartani, hogy a külföldön ezeket az enunciaciókat csak kevéssé is komolyan veszik, — ilyen körülmények között az a vidéki beszámoló, amelyen az ország egyik első, a felelőssé-

Szomorú szerelem.

Írta: Lia.

— Nem így gondoltam!...

Nehéz, mély sóhaj kíséretében tört elő a leányból e három szó. Eleinte lassan, értelmetlenül mormolta magában, de a zavaros érzések, melyek fogva tartották lelkét, mind hevesebb formában nyilvánították e rezignált szavakat és egyszerre a leány arra rezzent fel, hogy egész hangosan, szívének minden keserűségével kiáltotta ki:

— Nem így gondoltam...

Ketten voltak a szobában. Ő és huga, egy huszonháromesztendő leány. Őt már csak egy hónap választotta el a harmincnégytől...

— Nem is tudtam, hogy itt vagy — szölt némi zavarral a hangos kitörés után. — Tudod, az ember sokszor öntudatlanul cselekszik, öntudatlanul beszél... De hidd el, nem csoda... Mikor az embernek akarata ellen szegül minden, minden... Mit tudod te mi az, mikor az ember fantáziáját szüntelen egy gondolat tartja működésben, egy gondolat, melyben bizony hiszünk, remélnk, e gondolatot fekszünk, ébredünk és végre kiszül, hogy hű önámításnál egyéb semmi sem volt.

A huga értelmetlenül hallgatta őt.

— Pedig nálam már itt lenne az ideje, hogy oly gondolatokat ne forgassak a fejemben, melyek könnyen megsebezhetik a lelket. De hiába, a nőben nincs erő, a nő gyöngé-

teremtés, aki bár tudatában van e gyöngésgének, mégis oly ütközésbe megy bele, mely rendszeren balul üt ki. Erre azonban soha sem gondol az ütközés előtt. Mindig vár valami újat, valami csodálatosat... Az élet azonban dölyfösen megkérdezi az embert és leginkább azt, aki ezt nem érdemli...

— Nem értelek, — szölt közbe a huga.

— Vagy úgy? No, persze! Arról megfeledkeztem, hogy szavaim homályában nem tudsz eligazodni. Azt hiszem e percben, hogy az egész világ érzé, amit én érzek. Hidd el a szavak egész öntudatlanul tödülnek ajkamra. Mikor az ember lelke tele van keserűséggel, akkor jól esik a panaszos szó...

— Ugy beszélsz, mint egy szerelmében csalódott leány.

— Szerelem... szerelem... — mormolta csendesen az idősebb. — Mit is tagadjam, tudnék szeretni még én is. Tudnék szeretni egy jóra való férfit... Peldás, hű életűtársá lennék és becsülni tudám, becsülni nagyon... nagyon. Sokszor gondoltam erre a „valakire”... Hidd el, csak miattad, még Dalma miatt. Tudom, hogy utatokban vagyok, jól tudom és ez faj nekem, nagyon faj, de én tehetetlen semmiség nem változtathatok helyzetemen, pedig már-már azt hittem, hogy utat nyitok előttetek. Hogy az én nyugós személyem már felszabadul leányasága alól, azt hittem, hogy számomra is eljött az óra melyben azt mondhatom „menyasszony vagyok”... Titokban tartottam az egyént, aki által ennek megvalósulását vár-

tam... És napról napra türelmetlenebb lettem, szerettem volna már azt a percet, melyben a fületekbe sugatom: „N-s, most rajtatok a sor”... De nem így történt...

E percben lépett be a legfiatalabb leány, Dalma. Sagartermű, pajkos tekintetű leány volt, piros arccal, még pirosabb ajakkal és szabad nyaká ak szűzi fenérsége kívánatosan hirdette, hogy nála még tavasz van... Kacagva lépett a szobába és csintalan, kizívó tekintetében nála soha nem észlelhető megületődés rezgett.

Gabi, a legidősebb leány arca elborult, amint most belépett huga.

— Lányok, lányok — ujjongott Dalma — nézzetek csak ide!

És ezzel három szál vörös rózsát lebegtetett a levegőben. A rózsák aranszalaggal voltak összekötve, az aranszalagon pedig piros betűkkel e felírás: „Legmélyebb hódolattal — titkos hódolója.”

— No, ez nagyszerű! Ez sem történt meg még velem! Virágküldemény egy titkos hódolótól. Ki lehet ez? Bizonyára ismerem. Mert ha nem ismerem, legalább is így írta volna: „ismeretlen hódolója”. Va jon ki lehet?

Mialatt Dalma a „titkos hódoló” bizonyos jóleső érzéssel töltötte el, Gabi szemei köré éles, kékes vonások rajzolódtak és csak egy hajszálon függött, hogy egy erős, hangos, keserves „jaj” szó bele nem vegyült Dalma ujjongásába.

— Istenem, mily érdekes is az ilyen ti-

gével mindég számotvető politikusként nyilatkozatai elhangzanak, a nemzeti életnek nagy jelentőségű eseménye. És ha a külföldnek a minden érdeklődést lekötő haborus bonyodalmak, nemzetközi kérdések mellett módja lesz a magyar politikai eseményeket is figyelmeztetnie, Tisza István gróf beszédéből megismerheti majd a magyar nemzet higgadt és öntudatos részének komoly közvéleményét: úgy a magyar politika kérdéseiben, mint — amelyekre Tisza István gróf esetleg szintén kiterjeszkedik, — a Balkán válságnak bennünket érintő része felől.

...A Royalban ezen a napon bizonyára szintén tartanak ellenparlamentet, folyosóval és büffével; a politikai élet igazi eseménye pedig ezen a napon Aradon, az aradi polgárok között lesz, a kiket az évek múlása után is meg nem fogyott többségben tart együtt a nemzeti munkapárt elvéhez, a Tisza István gróf nagyságához való öntudatos ragaszkodás.

Városatyá-választások Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Két városi kerület polgársága lép holnap az urnák elé, hogy szavazatával a törvényhatóság közgyűlési termébe képviselőit elküldje. A választási készülődések eddigi eseményeinek távoli szemlélője is kénytelen bevallani, hogy régóta nem vezetett oly őszinte és meleg lelkesedés a polgárság agitációját, mint most. Az aradi munkapárt megszervezése óta elmélyítette gyökereit a lakosság legszélesebb rétegeiben és Arad választói az utóbbi napok kerületi értekezletein hangos bizottságot tettek arról, hogy a produktív nemzeti munkát akarják éreztetni fordítani ama törekvéseknek, melyek az ország erejét és idejét, egykor tisztelteméltó, de ma már az ország érdekeinek útjáról letért jelszavakkal sorvasztják. Emellett általános szempontokon kívül a munkapártra a jelöltek egyénisége és ráteremtése is könnyűvé tette a diadalra való készülődést. Ugy Pálmai Lajos dr. mint Reiber Emil élete, ugyszólván, az egész közönség személtára folyik le itt Aradon. Mindkettőről tudja

mindenki mennyit érnek és mit jelent a város érdekeire, ha a törvényhatóságnak tagjaivá válnak. Hasznos munkának az emberei, akik a közélet mezején, ha nem is zajjal és lármával, de annál több eredménnyel, dolgoztak embertársaikért. Lelekesedéssel, és a köznek hasznára válható tevékenységük megbecsüléséből származó meggyőződéssel áll melléjük egy-egy hatalmas tábor, amely holnap fűggen és jó kedvvel megy a választási harcba, abban a biztos tudatban, hogy jelöltjeit a szavazók óriási többsége mondja érdemesnek a polgárság bizalmára. Ezt a reményt az I. kerület ma este megtartott értekezlete is támogatja. Zűfolyásig megtelt teremben a leglelkesebb hangulatban beszéltek a holnapi nap várható eseményeiről a jelenvoitak és a jogos önbizalom nyilatkozott meg az elhangzott formás felszólalásokban, a fesztelen beszélgetések során. A munkapárt választóinak kitűnő szervezottsége, frissesége és harci kedve a két kerület birtokát biztosítja a jelöltjeinek.

A kerületek elnökségei a következőket közlik a választókkal:

Értesítés. A nemzeti munkapárt I. kerületi irodája a választás egész napján át a Neumanpalota (Ardrassy-lér 24. sz. a.) I. emeletén lesz Révész Mór dr. ügyvéd irodájában.

Az irca egész napon át a választóknak minden felvilágosítással szolgál.

Az első kerületi végrehajtó-bizottság tagjait kérjük, hogy reggel 8 órakor a fentjelölt helyen megjelenni sziveskedjenek. A nemzeti munkapárt I. kerületi elnöksége.

II. kerületi nemzeti munkapárt választási irodája Weitzer János utca 8. számú házában holnap, vasárnap reggel kilenc órától délután négy óráig a választó polgárság rendelkezésére áll.

A kerületi elnökség tisztelettel kéri a 300 as bizottság tagjait sziveskedjenek már reggel nyolc órakor a választási irodában megjelenni.

A magyar ellenzék Románia ellen. Komoly politikai körökben az ellenzék külpolitikai állásfoglalásának leg súlyosabb eltérélyedését abban látják, hogy a koalíció *Romániával szemben a rossz indulat álláspontjára helyezkedik.* Románia a monarchiának harmincöt év óta a leg megbízhatóbb balkáni barátja és megbízhatóságát

épen a jelenlegi helyzetben is igen értékesen bebizonyította. Épen azért okos külpolitika az, ha a monarchia most azon igyekszik, hogy a nagy osztozkodásból ez a barátja se kerüljön ki üres kézzel. Nyilvánvaló, hogyha mi most a diplomáciai tárgyalásokban Románia érdekeinek nem leszünk szószólói, úgy Bukarestben könnyen jöhetnek arra a felfogásra, hogy a monarchia mellett kitartani nem jó politika. Sajnálatos, hogy az ellenzék mindezt be nem látja, de ép olyan megnyugtató, hogy a hivatalos külpolitika mindent megtesz arra nézve, hogy Romániának, ennek a leghatalmasabb Balkánállamnak osztrák-magyar barát külpolitikáját a román közvélemény szemében okos és hasznos politikának tüntesse fel. A magyar közvélemény csak helyesléssel fogadja a külügyi hivatalunknak ezt a politikáját.

A románok ünnepe.

— Két különös beszéd az aradi tanítóképző intézet jubileumán. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Az aradi román tanítóképző intézet ma ünnepelte meg százszentendős fennállása fordulóját. A románok kultúrnapja nemcsak Aradé volt, hanem az egész magyarországi románságé és részt kért abból a kormány is, amely *Urban Iván* főispánnal képviseltette magát a százéves szeminárium és tanítóképző intézet jubileumán.

Az ünnepségen elhangzott felszólalások közül különösen kettő keltett feltűnést. Az egyik *Goldis László* aradi szentszéki titkár beszéde volt, amelyben a nagyképzetségű román vezető férfiú a szeminárium alapításáról emlékezett meg és arra utalt, hogy százszentendős előtt a monarchia akkori uralkodója azzal a céllal mozdította elő az aradi román papnevelő és tanítóképző intézet alakulását, hogy az országban élő minden nemzetiség a maga anyanyelvén sajátíthassa el a kulturát.

A másik érdekes beszédet *Pop C. István* dr. országgyűlési képviselő mondotta az *Astrea* román kultúregyesület nevében. Beszédében a magyarországi románoknak új és jelentős kulturintézményt kért: *román egyetemet.*

Az ünnepségek lefolyása, amelyben Arad magyar kulturintézményeinek vezetősége méltóan képviseltette magát, a következő volt:

tokzatos dolog. Mert ő előtte nyitott könyv gyanánt állt az, ami Dalma előtt oly titokzatos volt...

Gabi tizenegy éve dolgozott egy bankban. Ott mult el a tavasza, ott érte őt az ősz. És ebbe az őzbe egyszerre csak napsugár vegyült... Hogy mi idézte ezt elő? Egy férfi: Boros Elemér személyében.

Ez a Boros Elemér negyvenéves kora dacára nőien ember volt. Finom, udvarias volt mindig Gabi irányában, egy kollégialis szempontból, mint férfi léte. Ugyanabban az osztályban dolgozott Boros Elemér is, ahol Gabi.

Egy nymankás téli este történt. A késő esteli órákig maradtak a bankban. Mérlegzárlat volt. Boros — most először — szolgálatkészen felajánlotta magát Gabinak, hogy hazakíséri. A bank kapujában várakozott Gabi két leánytársával. Elemér ekkor látta először a két leányt.

Az után többször hazakísérte Gabit. És Gabi — boldog volt. Boldog önámítással fűzte go. dolatait: „Ez az ember a bankban hidegen viselkedik mindenkivel. Engem mennyire megkülönböztet: a többtől Udvarias, előzékeny. És ezek a hazakísérések. Mit lehessen tudni, mit hoz a jövő?... Elvégre Boros nem gyerek, ma-ho-nap negyven esztendő, ép összeillenék...”

És Gabi, aki már megalkuvással viselte az életet, aki már lemondott minden jóról, boldogítóról, egy napon arra ébredt, hogy szívében ismét tavasz van... Nagy gonddal válogatta össze ruháit és amelyik nő tetszeni akar, az — szeretni is akar... És ő szeretett.

Pedig sok év mult el az „ő” tavasza óta. A szerelem virága már rég elhervadt szívében, de a napsugár, mely belevéglyt az őszbe, meg-ozta szívében a „másodvirágzást.”

Egy rapon aztán váratlan dolog történt. Boros ur igen jókedvűen jött be a bankba és még jobb kedve lón, mikor hazafelé tartottak. Gabi nemsokára megjutta a jókedvnek okát.

— Örököltem, Gabi kisasszony. Szép sum-mát örökölt-m. Kétszáz ezer márkát. Egy müncheni negyném hagyt a rám.

Másfél millió márkát hagyott hátra, de hát nagy a rokonság, szétszórt. Panaszra egyiknek sincs oka. A negynémnek az volt az utolsó kívánsága, hogy a családban az agal-gények térjenek észre és nőüljenek meg. Mert bizony, mintha csak fogadást tettünk volna, a rokonságban meglehetősen szép számmal maradtunk agalgények... Pedig szép, szép a páros élet, de hát egy jobbérzésű férfi jó életet is szeret nyújtani a feleségének, ami bizony a mai megélhetési viszonyok között nehéz dolog. Most azonban már könnyebben beszélhetek. Ez a nóta zug most egyszerre a fülemben: „Páros élet a legszebb a világon...”

Boros Elemér még fűtyült is jókedvűben. Gabi pedig remegni kezdett. Tehát eljött a nagy perc! A várva-várt pillanat! A szemét homályosította az izgalom. Lopva, lázss nyugtalansággal várta a férfi szavait. Itt az ideje, most nyilatkoznia fog. Hisz az a szívélyes, odaadó, finom viselkedése oly sokat elárult már... Boros Elemér teljes valójában gentle-

man és mint ilyen, tudni is fogja, mi következik ezután...

Hogy szerelemről nem beszélt neki? Csak a szentimentális huszszentendős fiúk beszélnek sz-relemi frázisokat, a negyvenesztendős férfi nem beszél, hanem — cselekszik. Itt a cselekvés ideje és Boros bizonyára tudja, mi a teendője...

— Gabi, édes Gabi kisasszony! Engedje meg, hogy őszinte legyek magához...

A leány szíve hevesen megdobbant.

— Hisz mindig megértett engem. Remélem, most is meg fog érteni. Idejét látom, hogy beszéljek...

— Csak beszéljen, beszéljen — szólt jóleső izgalommal a leány.

— Én nőülni akarok, Gabi kisasszony. A választás nehézségein nem kell keresztül esnem, mert már választottam. „Egy” leány létezik számomra és hiszem, hogy ez a leány sem idegenkedne tőlem. Hogy negyvenesztendős vagyok? Es aztán? A lelkem fiatal és amíg az ember fiatalnak érzi magát, addig szeretni is tud... De mennyire tudnám szeretni azt, aki az én édes feleségem lesz...

Gabival forgott minden. Mily szép szavakkal kezdte a bevezetést... Tehát mégis... Mégis eljött a pillanat, az édes, az a rég várt pillanat...

A szíve nyugtalanul dobogott és ez a nyugtalan dobogás zavarta meg abban, hogy ki ne mondja az ajkára tóduló szavakat: „Óh, én is szeretni fogom magát...”

Talán jó is lett volna, ha kimondja ezt.

(Az ünnepély.)

Az ünnepély délelőtti 10 órakor ünnepi istentisztelettel kezdődött, amelyen Pap I. János püspök celebrált. Azután az ünneplő közönség a szeminárium dísztermébe vonult, ahol ekkorra már nagyszámú közönség helyezkedett el. Az ünnepélyt Csorogáriu Ronulusz, az intézet igazgatója nyitotta meg. Tartalmas beszédében visszatekint az intézet multjára s annak különböző fejlődési stádiumát mai helyzetével együtt méltatja.

Utána Pap I. János püspök emelkedett szólasra, aki az egyházi főiskolák viszonyáról beszélt s kívánta, hogy ezek a haza s a román nép javára továbbra is működjenek.

Urbán Iván főispán, aki a kormány képviselőjében jelent meg, sajnálatát fejezi ki, hogy nem bírja a román nyelvet, ezért magyar nyelven kíván minden jót az intézetnek, hogy a haza javára fejtsen ki továbbra is működését.

Eusebius Rosan dr. a nagyszabeni hasonintézeteknek kollegiális üdvözlését tolmácsolja.

Varjassy Árpád tanfelügyelő örömet fejezi ki azon, hogy a megye területén lévő ily magas színvonalú intézet munkálkodásának ily ritka pillanatát ünnepelheti meg. A jövőben is azoknak a tisztaság ideális céloknak fog szolgálni, amelyeknek a multban szolgált, amelynek eredményével mindig meg volt elégedve.

Krisztea Miron dr. karánsebesi püspök a konzisztórium és a szeminárium nevében beszélt.

Varjassy Lajos polgármester annak az óhajlásának ad kifejezést, hogy az intézet fejlődése és munkálkodása mindig az egyetemes magyar kultúra javára történjék.

— Ritka eset, mondta Varjassy hogy kulturintézmény hosszú, 100 esztendő múlva tekinthet vissza. Ritka eset az, hogy a nemzetiségi és társadalmi széttagoltság viharaiiban egyes intézmény hosszú időn keresztül fentudja magát tartani és betudja tölteni azt a nemes hivatást, melyet maga elé tűzött. Az aradi gör. kat. román tanító képezde ezek közé a kevés intézmények közé tartozik. Ha kutatni akarjuk fennmaradásának, gyarapodásának okát, azt elsősorban abban látjuk, hogy soha sem hódolt szélső, irrealis és partikularis érdekeknek, hanem igyekezett a maga külön törekvéseit a magyar állam érdekeivel kapcsolatba hozni. Midőn, mint Arad város polgármestere, Arad város közönsége nevében az intézetet a legmelegebben üdvözlöm szívesen fenállása

alkalmából, annak az erős meggyőződésnek adok kifejezést, hogy ez az intézet a jövőben is az egyetemes magyar kultúrának szolgálatokat fog tenni.

Karoliny Mihály, az aradi állami tanítóképző intézet igazgatója igen meleg szavakkal üdvözlöi a társ intézetet száz éves évfordulója alkalmából.

Pop Cs. István a nagyszabeni Astra nevében azt mondotta, hogy amint a mult század elején 1812 ben létesülhetett egy ilyen nivóju és kaliberű román intézet, ugy adná az Isten, hogy a mai század elején is lehetnének egy magasabb román intézetnek az alapkövét: a román egyetemét. Kívánja, hogy a művelt, modern szellem hassa át a kormány vezetői, hogy egy ily jogos és természetes kívánságnak útját ne állják.

Schill József megyei főjegyző röviden tolmácsolta a megye üdvözlését.

Goldis László szentszéki titkár arról beszél, hogy ez az intézet létesülését I. Ferenc császárnak köszönheti. És ez a tény indikáció akar lenni az államhatalom gyakorlói részéről, hogy ilyen karakterű intézeteket engedélyez és támogat. Mindazonáltal ez az intézet, habár eddig száz évig fennállott, sőt virágzásnak is indult, nem az államhatalomnak köszönheti fennállását ma, hanem csakis a románok kultur szeretetének és áldozatkészségének, épügy, mint akármelyik más kultur intézetük. A főiskola felállításával elismerést nyert ama tény, hogy Magyarországon több nép lakik, s szentesítést nyert amaz elv, hogy minden nép a maga nyelvén műveltesse(?)

Azután a különböző egyesületek és küldöttségek képviselői beszéltek.

(A bankett.)

Délben a Fehér Keresztben lakoma volt, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el. Többek között Varjassy Lajos polgármester is felszólalt és aradi román püspökre a következő tósztot mondta:

— A legszebb hivatás, amit az ember betölthet, a szeretet, a béke, a megbocsátás, a jólkonyság ígéjeinek hirdetése. A békének, a felebaráti szeretetnek hirdetése mindenkivel szemben, legyen az gazdag, vagy szegény, erkölcsi szilárd, vagy elbukott, magyar, román, vagy más anyanyelvű, vagy bármely valláshoz tartozó. Ez a szeretet, amely nem zár ki szívéből senkit, mely nem a harag és gyűlölet villámaint osztja, hanem a megbocsátás és engesztelődés virágait hinti szét

embertársai között, az a valódi kereszténység, az az a szent eszme, melyet már Krisztus hirdetett. Pap János püspök ur ő méltósága ennek a felebaráti szeretetnek, ennek a szent eszmének lelkes, hivatott hirdetője, apostola. Kívánom, hogy nemes törekvéseit siker koronázza, kívánom, hogy az aradi görög keleti román tanítóképző intézet, az aradi román püspökségnek büszkesége a hazai közművelődésnek a jövőben is hasznos tényezője legyen. Arad város közönségének nevében emelek poharat, Isten áldja, Isten éltesse sokáig Pap János püspök ur ő méltóságát.

(Az estély.)

Este kilenc órakor a Fehér Kereszt-szálló nagytermében koncert fejezte be az ünnepségeket. A szeminárium férfikara adott elő román dalokat, indulókat meglepő zenei készségének és tudásának adva tanujelét. Az egyes számokat Luca Honora zongoratanárnő kísérté zongorán a kellő díszkrétséggel. A koncert első részét Sodean Avram dr. tanár „Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre” című értékes essay je fejezte be. A közönség érdeklődéssel hallgatta a kissé hosszúra nyúlt felolvasást. A koncert második részében a férfikar egy Flechteumacher-féle dalt s Porombescu két indulóját adta elő, de a lelkes tapsra még több dallal megtoldotta műsorát. A koncert befejeztével éjfélkor táncmulatság vette kezdetét, mely reggelig tartott.

MULATSÁGOK.

(=) Az első vig délután. Az aradi élite-ifjúság az idén is rendez vig délutánokat. Ezek a téli szezon legkedvesebb és legelőkelőbb mulatságai közé tartoznak. Az idei szezon első vig délutánja a hó 24-én vasárnap lesz. Az első délután műsorából kiemeljük Mezey Zsigmond dr. hegedűművészt, — kinek szereplését nagy érdeklődés előzi meg — Zay Margit zongoraművésznőt, Hajdutska Lászlót és Székely Béla hírlapírót, Folkmann Ilonka, Komlóssy Boriska, Kertay Ernő régi kedvencei a vig délutánok közönségének.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

legalább ezzel megakadályozta volna a férfit abban, amivel végig marcangolta Gabi szívet:

— Hogy is hívják a tугát? Nem a barnát, hanem a székét, a legfiatalabbat. Ha jól emlékszem, Dalma a neve? Nemde? Édes kis teremtes ez a Dalma! Csupa élet, csupa tűz! Micsoda természet, micsoda báj! Őszintén szólva, bebondultam az első látáskor. Emlékszik, akkor, mikor maga elé jött a másik nővérével. Kerestem az alkalmat, hogy találkozhassam többször vele. Mikor hazakísérgettem magát, órák hosszáig sétáltam fel és alá a házuk előtt, de hiába! Az alkalom, a véletlen nem kedvezett soha. Dalmát nem láthattam. Már már arra határoztam magam, hogy engedélyt kérek arra nézve, hogy feljárhassak magukhoz, de tudja Isten miért, gyáva voltam erre. Vártam tehát az alkalmat. Ez késett, egyre késett... Most azonban, hogy nagynéném utolsó óhaját feltétlenül be akarom váltani, hát az alkalom mellőzésével Önt kérem édes Gabi kisasszony, legyen segítségemre, puhatolja ki, eljönne-e hozzám Dalma? Magyarázza meg neki, hogy boldog, nyugodt életet biztosítanak a számára, hogy gazdag asszonnyá teszem és ami a legfőbb — szerető szívre talál nálam. Magára bízom a többit, édes Gabi kisasszony. Intézze el ügyesen, okosan a dolgot, örökre hálás leszek érte.

— Gyerünk a másik oldalra... — szólt reszkette a leány és szemhéjait lebecsátva, minden vigyázat nélkül tört át a kocsiuton.

— Vigyázzon az istenért! Egy automobil jön amott.

Gabi nem hallott, nem látott. Mit neki az automobil? Mi történhet a legrosszabb eset-

ben? Keresztülgázolja. Számára most egyedül ez lenne a legjobb. Egyedüli kívánsága volt, hogy még mielőtt haza érne, történjék vele valami rettenetes! Valami nagyon rettenetes dolog. Vagy a villamos, vagy egy kocsi, vagy egy autó menne keresztül rajta...

Igen ám, csakhogy mellette volt Boros ur, aki a nagy kocsiforgalomban vigyázott rá. Megfogta a karját és így Gabi minden különösebb szerencsétlenség nélkül, ép testtel jutott a tuloldalra.

— Mi baja? — kérdezte csodálkozva a leánytól, aki egyre a szeméit dörzsölgette.

— Valami a szemembe ment. Ugy szur... Alig tudom kinyitni...

— Jó lenne talán egy orvoshoz menni. Itt a közelben lakik egy jóbarátom, jöjjön, felvezetem. Nem jó így hagyni. Gyuladást kaphat a szeme.

— Köszönöm, hisz már itthon vagyunk. A szomszédunkban is lakik egy orvos, ahhoz megyek...

Bizony ép ideje volt, hogy haza értek, mert Gabi itt legalább megszabadulhatott attól, ami a szemébe szorult: a könyvtől. Utat kellett engedni ennek. És amikor beért szobájába, csak ez az egy kiáltás tört ki ajkán gyötrő fájdalommal:

— Nem így gondoltam...

— Folytasd — mondta Gizi, a középső, Gabihoz fordulva, mialatt Dalma a virágokban gyönyörködött.

— Ott hagyta el, hogy alig vártad a percet, melyben füleinkbe sughatod: „Most rajtatok a sor”...

— Nem így történt!... Azonban ez ne gátoljon meg benneteket. Én főreáltek, nem leszek utatokban, most fiatalok vagytok, most van előttetek az élet... Ha jön valaki, csak menjetek bátran, ne törődjétek velem... Én már férjhez úgy sem megyek. Én ne számítsak előttetek.

— Miért?

— Hagyd... hagyd... ne firtasd a dolgot. Különböznél legyen titok előttetek, megmondok mindent...

Azt, akit én szerettem, az engem nem szeret... Nagyon egyszerű... Pedig azt hittem, hogy — én leszek a felesége... Azt hittem! De hát az ember sok mindent hisz, remél és semmi sem teljesül. Ez az élet. Ebbe bele kell nyugodni.

Másnap reggel Dalma ép a zenedébe ment, mikor Boros Elemér finom üdvözléssel fogadta őt a kapuban.

— Gabi kisasszonyt várom és ime mily boldogság: Ön jön elém.

— Gabi vária? Ugy? — nevetett huncutul Dalma és szemével hamisan hunyorgatott hozzá.

Boros Elemér nem értette a szemhunyorgatást, ő biztosra vette, hogy Dalma már tud az ő tervéről, így tehát minden magyarázat nélkül, természetes hangon beszélt:

— Meg volt lepve, Dalma kisasszony? Bizonyára elítél, amiért közvetítő által értem meg magam. De mikor mindig kerülgetett az alkalom...

Dalma e pillanatban azt hitte, hogy Borosnak nem tiszta a fantáziája. Milyen badarságokat fecseg össze ez az ember?

Vissza a rendbontókkal!

(Tisza István hétfői beszámolója. — A program).

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Arad város polgárságának ama része, amely nem követi vakon a függetlenségi grófok terroristikus makacs és önféjű politikáját, méltóság-teljesen és lelkeben az ünnepelés érzésével látja Aradon a város országgyűlési képviselőjét, Tisza Istvánt. Ezeknek a világosan látó polgároknak szeretetteljes üdvözlése fogadja a képviselőház elnökét, aki hétfőn délután Aradon valószínűleg olyan nyilatkozatokat tesz, amelyek talán új irányt szabnak a magyar politikának. Tisza István választó kerülete büszkeséggel látja képviselőjének az ország sorsa intézésében elfoglalt pozícióját és érzi az a kötelezettséget, mely a kerületet vele szemben megilleti. Ezért nyomtalanul és hatástalanul hangzanak el azok az Aradon teljesen idegen hangok, melyek ennek ellenkezőjét próbálnak állítani, és amelyek Aradon meghallgatásra nem találó gondolatoknak akarnak kürtösei lenni. Hallottunk olyan hangokat, hogy az aradi függetlenségi párt megzavarni készül ezt a politikai ünnepélyt. Főhívást intézett a párt a tagjaihoz, hogy hétfőn délután *akar erőszakkal is hatoljanak be a beszámoló beszéd meghallgatása végett a Fehér Kereszt nagytermébe.* Ennek az erőszaknak elébe néz az aradi munkapárt, amely *minden eszközzel meg fogja akadályozni* a rendbontók bevonulását. Tisza István beszámoló-beszédének méltóság-teljes komolysággal kell végbemenni, ezt pedig másképpen nem tudta biztosítani a párt, a minthogymár most kirekesztette a turbulens elemeket, akikben nincs annyi politikai érettség és komolyság, hogy zajongás nélkül meghallgathatnák az ellenvéleményt. Ezen a beszámoló-beszéden Tisza István akar beszámolni és ezért az aradi munkapárt meg fogja akadályozni, hogy a korecsmai politikusok abban a teremben hétfőn szóhoz juthassanak.

(Tisza kiséréte.)

Tisza István kiséréteben Aradra érkezik körülbelül száz képviselőtársa, valamennyien a munkapárt tagjai. Eljönnek vezérükkel, akinek szavát, akinek politikáját követik, eljönnek, hogy lássák

— Hogy mondja? — kérdezte nevetve Dalma. — Azaz mit is mondott? Mert isten bizony, egy szót sem érték...

— Tegnap nem szolt Önnek semmit Gabi kisasszony?

— Nem!

— Ez csodálatos...

Gabi a percben lépett ki sápadtan a kapun.

— Ugy várom már — fogadta őt lelken-dezve a férfi. — Önt azonban megelőzte Dalma kisasszony, akitől azt hallom, hogy semmit sem szolt neki.

Gabi most a föld alá szeretett volna sülyedni, de mivel e vágya kivihetetlen volt, ott a férfi előtt önmegadással kezdte mesélni Dalmanak, hogy mi a szándéka Boros Elemér urnak...

Elmondta, hogy ő volt a virág küldője, a „titkos hódoló”. Elmondott mindent, úgy, amint azt Boros mondta neki.

Hűen kellett elbeszélni, hiszen a szerelmes férfi mindent hallott...

Boros Elemér kipirulva várta Dalma arcán a hatást, aki pajkos pillantását tüzesen beleakasztotta a férfi vágyakozó tekintetébe és ezzel már — meg is értették egymást...

Gabi hátra maradt. Előre engedte őket. Hisz őt semmiféle részesedés nem illeti az ő boldogságukból... Fájó gyűlölettel nézte őket. Pedig erős szeretett volna lenni! Érezte, hiába is haragszik rájuk, ők — ártatlanok! Egyiket sem vádolhatja semmivel. Hiszen ők nem sejtik, hogy mennyire szenved, hogy szívében így későn újra virágot hajtott a szerelem.

mennyi szeretettel és melegséggel fogadják a vezért választói és elmondhassák az ország házában, hogy a legelső magyar városok egyike milyen kitartóan, milyen megértéssel áll Tisza István mellett.

De nemcsak Tisza István közvetlen bajtársai és táborának katonái érkeznek Aradra. Arad, Temes és Csongrádvármegyéből jönnek küldöttségek, akik tanui akarnak lenni a hétfői nagy politikai eseménynek. Eddig a következő képviselők jelentkeztek.

Almásy László, Angyal József, Andrics Tivadar, Almay Olivér, Bethlen Pál gróf, Böllöny József, Burgyán Aladár, Bethlen József gróf, Beöthy Pál, Czobor László, Czuzy Pál, Desbordes Ernő, Dobieczyk Sándor, Darvay Fülöp, Evetovics János, Ertsey Péter, Erti János, Falciona Árpád, Farkas Zoltán, Ghillány Imre báró Hajós Kálmán, Haller József gróf, Hoványi Géza, Hatfaludy Ernő, Hegedüs Kálmán, Herceg Ferencz, Háromy László, Horthy Szabolcs, Janiga János, Jaross Vilmos, Kostyál Miklós, Keglevich Gyula gróf, Kállay Tamás, Kubinyi Géza, László Mihály, Lukács György, Lévy Lajos báró, Mándy Sámuel, Mayer Odón, Molnár Béla, Münnich Kálmán, Mártonffy Márton, Magyar Károly, Mangra Vazul, Nagy Sándor, Nyegre László, Niemesny Mihály, Neugeboren Emil, Nyáry Alfons báró, Nemess Zsiga, Okolicsányi László, Pál Alfréd, Péscha Miklós, Philipp János, Podmaniczky Endre báró, Pirkner János, Radvánszky Antal báró, Rakovszky Iván, Rosenberg Ignác, Rudnyánszky György, Rénay Antal, Sándor János, Sigiescu József, Sacellary György, Solymossy Lajos báró, Schmidt Károly, Schuller Rezső, Szász Károly, Szabó Nep. János, Szentiványi Gyula, Szinyei-Merse Félix, Szulyovszky Gusztáv, Sztranyovszky Sándor, báró Sztocjanovits Iván, ifj. gróf Teleky József, Telegdy József, Tagányi Sándor, Tóth Ferenc, Telcesky Kristóf, gróf Tisza Kálmán, Ugron Zoltán, Vermes Zoltán, báró Vojnits István, báró Vojnits Sándor, Várady Zsigmond, Varga Gábor, Vadász Lipót, Vió Antal, Wittmann János, Zákó Milán, Mikosevits Kanut kir. közjegyző.

(A program.)

Az aradi munkapárt végrehajtó bizottsága ma este *Kintzig* János elnöklésével tartott ülésében a még szükséges intézkedések megtételéről tanácskozott és örömmel értesült arról, hogy Arad város közönsége a nagy ünnepnap eljövetele iránt eddig még soha sem tapasztalható érdeklődést tanusít. A polgárság lelkesedése és a képviselő iránt kifejezésre jutó szeretete nyilvánuljon meg abban — mondotta az elnök, — hogy hétfőn délelőtt, Tisza István érkezésekor igen nagy tömegekben jelennek meg a vasuti indóháznál.

Tisza István gróf és kiséréte ugyanis hétfőn délelőtt *tizenkét óra negyven perckor* Budapestről jövő különvonattal érkeznek Aradra. Az első osztályú váróterem bejáratánál az aradi munkapárt nevében *Neuman Adolf* üdvözi a vendégeket, akik a pályaudvar előtt várakozó kocsikra, automobilokra ülve, hajtatnak a városba, a Fehér Kereszt szálloda eljé, ahol Tisza István megszáll.

Körülbelül fél kettőkor közös ebéd lesz, még pedig az első megállapodástól eltérően nem étlap szerint, hanem négy koronás menüt tála a vendéglős.

Három órakor a szálloda nagytermében tartja Tisza gróf beszámolóját. A terembe csak a szálloda főkapuján és főlépcsőjén át a rendező bizottság által kiállított, személyre szóló jeggyel lehet bejutni, mert a terem méretei nem engedik meg, hogy a bemenetet szabaddá tegyék.

Hat órakor a küldöttségeket és magánosokat fogad a képviselő a szálloda II. emeletén a 28. számú szobában. Jelentkezni lehet még hétfőn délelőtt Pálmai Lajos dr. párttitkárnál.

Este nyolc órakor lesz a bankett a télikertben. Egy teríték ára borral együtt 5 korona.

A képviselőt *Reinhardt* Gyula, a kormányt *Bréda* Viktor gróf, a vendégeket *Krenner* Miklós dr. köszönti fel.

Éjjel tizenegy óra öt perckor külön vonattal utazik Budapestre Tisza és kiséréte.

A beszámolóhoz belépő jegyeket hétfőn délelőtt 9—12 óra között a Fehér Kereszt 10. számú szobájában ad még ki a rendező bizottság.

A *kiszáradt jegyek már nem kaphatók*, hölgyek a földszintre be nem juthatnak.

A bankett rendező-bizottság felkéri mindazokat, akik Tisza István gróf tiszteletére e hó 18-án este

8 órakor a Fehér Kereszt szálloda télikertjében tartandó társas vacsorán részt óhajtanak venni, sziveskedjenek a részvételi jegyet legkésőbb e hó 18-ik napjának déli 12 óráig annál inkább kiváltani, mivel a rendelkezésre álló helyek korlátolt száma miatt a később beérkező aláírások esetleg figyelembe vehetők nem lesznek. Egy teríték ára itallal 5 korona. Jelentkezések eszközölhetők *Weisz* Leó, ifj. *Klein* Mór könyv- és papirkereskedésében kitett íveken.

Bankett-jegyek *Weil* József máv. főmérnöknel (Acsev-palota, I. em. 1. sz. ajtó), valamint a beszámoló beszédhez szóló helépő jegyek kiszolgálása alkalmával a Fehér Kereszt szálló 10. számú szobában kaphatók.

Mennyit költünk csatahajókra.

— A delegáció tengerészeti bizottságának ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 16.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság tengerészeti albizottsága 1912. november hó 16-án délelőtt 10 órakor *Dániel* Ernő báró elnöklete alatt ülést tartott.

A közös miniszterek részéről megjelent *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok. A magyar kormány részéről jelen volt *Teleszky* János pénzügyminiszter.

Molnár Viktor előadó ismerteti a haditengerészet költségvetését rendes és rendkívüli szükséglet címén 74,257.210 kor. igényeltetik, tehát 2,500.000 koronával több, mint az előző 1912. évben. Ez az összeg azonban nem fejezi ki a tényleges emelkedést, mert ez voltaképp 11.632.230 koronára rug. s hogy ezen több kiadások dacára csak 2,500.000 koronával emelkedik a költségvetés végösszege, ez abban találja magyarázatát, hogy a költségvetés 7. címében eddig évenként 20.000.000 koronában beállított általánosösszeg most csak 10,331.000 koronában irányoztatott elő, ami álltal vált lehetségessé, hogy a régebbi csatahajók építési részletei most már szükségletet nem igényelnek, az építés alatt levő új hajóépítkezések pedig a 312 milliós és az utóbbi alkalommal megszavazott 26 milliós rendkívüli hiteltől nyernék fedezetet s így az itt mutatkozó kevesebb szükségletet a többlet kiadásokkal összevetve az 1913. évre csupán 2,500.000 kor. szükséglet emelkedés mutatkozik.

Rámutat a költségvetésben jelentkező azon anomáliára, hogy oly kiadások, melyek évenként előfordulnak és jövőben is előfordulni fognak, nem mint rendes kiadások irányoztatnak elő, hanem rendkívüli hitelekben találják fedezetüket. Ez az eljárás szerinte nem felel meg egy helyes költségvetési rendszernek és nem szorul bővebb indokolásra, hogy ez hosszabb időn át fenn nem tartható.

A költségvetésben a legénységi létszám 1500 emberrel felemeltetett s a legközelebbi években további 2000—2000 illetve 1500 emberrel lesz szaporítandó az épülő felben levő nagy csatahajók szolgálatba állításával kapcsolatosan. Ezzel, valamint a nagyobb hajóegységek kiépítésével költségsszaporulat fog beállani, de ez novumot nem képez, mert midőn a jelenlegi hajóépítési programot a bizottság elfogadta, ezzel a szaporulattal már tisztában volt.

Részletesen ismerteti úgy a rendes, mint a rendkívüli költségvetés egyes tételeit, kifejtván az egyes címeknél felmerülő többszükséglet főbb tételeinek indokolását. A hitelmeghosszabbításoktól eltekintve az 1913. évben a haditengerészet számára kért összegek 143,657.210 koronát tesznek ki. A költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadásra ajánlja.

Ezután *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok szólalt fel.

A költségvetés a *Schönaich*-féle megállapodások alapján készült — mondotta. — Ha a legénységi állomány létszámemelését, a hadihajók nagyobb legénységi számát vesszük figyelembe, akkor a két és fél millió költségvetési emelkedés elégtelennek bizonyul, mert 3.39 millió koronás költségvetési fedezési összeg volna szükséges. Ezt az összeget nem bocsátották rendelkezésére, tehát kénytelen volt a szükségleteket más címletek-

ből fedezni. Bejelentette azután Montecuccoli gróf, hogy a hadihajó építések kedvezően haladnak előre. Vízrebocsátásra vár hat hadihajó.

Teleszky János pénzügyminiszter az építési albizottság jelentésének ama pontja ellen szólalt fel, amely szerint a szükséglet 50 százalékanak a három magyaryár közt egyenlő arányban való eloszthatóságát az építési albizottság helyeslőleg vette tudomásul.

Okolicsányi László és Teleszky János pénzügyminiszter újabb felszólalása után Chorin Ferenc a felmerült aggályokra való tekintettel annyit vél fenntartandónak az albizottság jelentésében, hogy helyeslőleg vette tudomásul azt, hogy a harmadik gyár részesítésének felosztási aránya tekintetében az albizottság nézetet ne nyilvánítson.

Szűllő Géza, majd Vio Antal szólaltak fel. Hellai Ferenc a tenger alatt járó naszádok kérdésében hozzájárul a parancsnok ama javaslatához, hogy amennyiben a belföldi gyárak magasabb árakat követeljenek, mint a külföldiek, akkor a megrendeléseket az utóbbiaknál eszközölje.

Miután Montecuccoli gróf bizalmas felvilágosításokat adott még a tengeralatti naszádokról, az ülés véget ért.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság *külgügyi albizottsága* ma délután négy órakor Berzevicsy Albert elnökletével tíz óráig tartott, amelyen a közös minisztérium részéről Vickenburg Márk osztályfőnök, a magyar kormány részéről Lukács László volt jelen.

Nagy Ferenc előadó felolvasta a külgügyi albizottság jelentését, amelyet az albizottság észrevétel nélkül hitelesített. Az elnök javaslatára az albizottság köszönetét nyilvánította az előadó szép munkájáért, amely hiven fejezi ki az albizottság álláspontját.

Az osztrák delegáció ma teljes tilést tartott, amelyen folytatta a külgügyi kötségesítés tárgyalását. Masaryk delegátus mondott nagy beszédet a Balkán-kérdésről, azt fejtegetve, hogy ha a szerbek kapnak is kikötőt az Adrián, ez még nem adhat okot semminő aggodalomra, sőt ez esetben Trieszt élénk összeköttetésbe jutna Durazzóval, ami a kereskedelem számos ágára nézve igen előnyös volna.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi állami tisztviselők körének választmánya ma este Krenner Miklós dr. elnöklésével tartott ülésében foglalkozott a nyugdíj-revizióról alkotott törvényjavaslat sorsával és az alábbi határozati javaslatot fogadta el, melyet Tisza István grófnak, Arad város képviselőjének hétfőn köldöttség útján pártolás céljából átad. A határozat a következő:

Az állami tisztviselők országos egyesületének aradvidéki köre a legnagyobb sajnálattal vett tudomást Teleszky pénzügyminiszter urnak a pénzügyi bizottság legutóbb tartott ülésében tett azon kijelentéséről, hogy a nyugdíjtörvényjavaslatot a rendes parlamentáris viszonyok helyreállításáig a napirendről leveszi. Tekintettel azon fontos érdekekre, amelyek ezen javaslatnak haladék nélküli tárgyalását és törvényre emelését az összes áll. tisztviselők életkérdésévé teszik, a kör mai napon tartott választmányi ülésében határozatilag kimondja, hogy óhajtja, hogy a nyugdíjtörvényjavaslat soron kívül tárgyalassék és az országos Tisztviselő Egylet memorandumában kifejtett ellenérvek és kiegészítő javaslatok figyelembevételével mielőbb törvényerőre emeltessék. Tekintettel továbbá arra, hogy az ezen törvényjavaslatból folyó kiadások fedezésére szükséges összegek már a folyó 1912. évre előirányozva vannak, a kör kifejezi továbbá azon óhaját, hogy a törvényjavaslatban mondassék ki, hogy annak kedvezményeiben az 1912. évi január hó óta nyugdíjba ment állami tisztviselők részesülnek, bármikor emeltetik az törvényerőre. Egyidejűleg elhatározza a kör, hogy a f. hó 18 án ideérkező Arad város képviselőjéhez, Tisza István grófnak köldöttséget meneszt, mely arra kéri, hogy az állami tisztviselők által rég sürgetett és a pénzügyminiszter által beterjesztett nyugdíjtörvényjavaslatnak soron kívüli tárgyalása érdekében illetékes helyen befolyását érvényesítse.

Felhívás. Az országos tisztviselő egylet aradvidéki körének elnöksége tiszteletteljesen felkéri az állami tisztviselőket, hogy f. hó 18 án, hétfőn délután háromnegyed 6 órakor a Fehér Kereszt szálloda II. emeletén a nyugdíjtörvény érdekében Tisza István grófnál történendő tisztelegés céljából minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

(*) Az Aradi Autonóm Katolikus Kör Szerdái. Az Aradi Autonóm Katolikus Kör az idén is folytatja azokat az előadásokat, melyekkel a közönségnek a legutóbbi években oly sok nemes élvezetet szerzett. Az Ipartestület háza dísztermében november hó 20 ától kezdve minden szerdán lesz egy-egy előadás, melyekre ezúttal is Arad legjobb nevé zene-művészei s a legkiválóbb katolikus írók és szónokok ígérték meg közreműködésüket. Az előadások iránt, melyekre a meghívók a napokban fognak szétküldetni már eddig is általános érdeklődés mutatkozik.

Városatya-jelöltek.

Pálmai Lajos dr.

Amikor most az aradi első választókerület munkapártja Pálmai Lajos dr. megválasztása mellett száll sikkra, kevesen tudják, hogy ez egyszer megfordítva történik valami az új törvényhatósági bizottsági tag életében. Most az egyszer Pálmai Lajos dr. mellett tehetnek valamit jó barátai, akik már megszokták, hogy mindig csak Pálmai dr. dolgozik, agítál mások érdekében. Csak kevesen, Pálmai Lajos intimusai tudnak erről a belső lelki kényszerűségből fakadó nemes kedvtelésről, szenvedélyes tevékenységről, sportszerű altruizmusról. Másokért tenni, mások jogait, érdekeit védeni, mások jó sorsát, szerencsését, ügyes-bajos dolgát eligazítani olyan nagy és tiszteletreméltó szenvedélye ez Pálmai Lajos dr.-nak, hogy csak igen kis töredékét adhatják vissza most azok, akik a városi választási küzdelemben melléje álltak.

Egy-két ember tudja csak, hogy például mit végzett, kiért járt néhány esztendő előtt Pálmai Lajos dr. Kassán. Akkoriban kapta meg Szendrey Mihály az aradi színház bérletét. Örömmel, ambícióval jött Aradra Kassáról és súlyos anyagi terhekkel, amelyeket még Kassán néhai Leszkay András direktoreldődjétől vállalt át. Pálmai dr. alig ismerte Szendreyt, épen hogy beszélt vele; de annál többet hallott az új színházigazgató anyagi terheiről. Elhatározta — spontán, az ő minden jóra, barátira hajló meleg szívével — hogy ezeken a terheken segíteni fog. Szendreyt meg se kérdezve, ki se faggatva társaságot hozott össze, amely magára vállalta a dolgot. Pálmai azután Kassára utazott és ott addig tárgyalt, tanácskozott a Leszkay-féle hitelezőkkel, amíg felényi összegben kiegyeztette azokat az aradi direktorral.

Pálmai Lajos dr. szervező talentumát bőséges alkalmá volt megismerni Arad politikai életében a polgárságnak. Hihetetlen nagy munkát fejtett ki évek óta az aradi nemzeti munkapárt vezetésében, amelynek nem csak titkára, mindig tette kész hive volt, hanem egyik megteremtője. Abban, hogy az aradi munkapárt oly tömören, szilárdan és zavartalanul él megalakulása óta a legnehezebb pillanatokban is, Pálmai Lajos dr. az érdem javarésze, mert az ő szervező munkája, összetartó agitációja és mindenre kiterjedő figyelme alapozta meg ilyen szilárdnak és egységesnek ezt a hatalmas pártszervezetet.

Ellenségei: azok, akiket a városatya választási küzdelem szembeállított Pálmai Lajos dr. ral, sokat emlegetik az utóbbi napokban, hogy az első kerület munkapárti jelöltje már csak félig aradi, mert kinevezték Kisjendrőre közjegyzőnek. Megnyugtathatunk mindenkit, kételkedőket és kétséget hintőket egyaránt: Pálmai Lajos dr. ezután is, továbbra is aradi marad...

Reiber Emil.

Egy jellemző aprósággal kell kezdeni a dolgot. A tegnapi pártvacsorán említette fel Faragó Rezső.

A Lloydban történt. A főpincér hajlongva akarta kiszolgálni Reibert.

— Parancsol igazgató ur?

És Reiber, aki különben csendes ember, ezúttal erősen tiltakozott.

— Kérem, én nem vagyok igazgató, én csak főnök vagyok.

Nem nagyjelentőségű ez az epizód, de jellemző. Nem igazgató, csak főnök. Ma, amikor a takarékpénztár titkára, főkönyvelője igazgató, amikor a százezer korona alaptőkével bíró pénzügyintézet vezetője nemes egyszerűséggel vezérigazgatónak címezteti magát, amikor egyenesen azért kreálnak állásokat, hogy egy-néhányan hozzájussanak az igazgatói címhez, akkor Reiber Emil csak főnök marad.

Pedig hát Reiber Emil, aki csak főnöke az Osztrák Magyar Banknak, olyan fontos pozíciót tölt be, hogy más embernek az ő helyén már régen fejébe szállt volna a dicsőség. Mi, azok, akiknek zsebében ha 100—200 korona forgó tőke van, mi megértjük, hogy micsoda nagy, korlátlan, diktatori hatalom van annak a kezében, aki milliók felett rendelkezik s így

ezrek és ezrek — gyárosok, kereskedők, iparosok — sorsa az ő kezében van letéve.

És itt megint egy kis epizódot kell elmondani jellemzésül annak, hogy milyen liberálizmussal, mennyi jóakarattal kezeli Reiber ezt a hatalmat. Egy bankettféléen egy cigány — egy király, egy cigány — egy király, minájára egy tőkés — egy újságíró, egy bankigazgató — egy újságíró ültek egymás mellett. Egyikükből a soha el nem fojtható újságírói ambíció tört ki s úgy a tartár-szész mellett a pénzügyi krízisről akarta volna meginterjúvolni Reibert. A bankfőnök — a bankemberek óvatosságával — kitért a kérdés elől, de amikor arra kértek feleletet, hogy a nagy vihar miért kerülte el Aradot, csendesesen megjegyezte:

— Aradon erős alapon van felépítve a piac... És különben is, épen az ilyen nehéz viszonyok közt nem szabad szükkeblünek lenni. Én azt vallom, hogyha valaki jó százezer koronára, akkor az jó százhusz—százharmincezer koronára is. Ilyen hiteltülpés miatt nem szabad válságot előidézni s a saját felelősségemre engedélyeztem...

Reiber jelentőséget sem adott szavainak. De tessék csak elgondolni, hogyha az Osztrák-Magyar Bank főnöke nem ilyen liberális, ha nem azt vallja, hogy aki jó százezerre, az jó százharmincezerre, hogy Aradon akkor az elmúlt évben hány kereskedő, iparos jutott volna csődbe, koldusokira, hány fiatal és kisebb erejű pénzügyintézet jutott volna válságba?

VÁROS ÉS MEGYE.

Az elkésett Arad.

— Feledékeny hivatal. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16

A lipcsei nagy nemzetközi város-kállításra készült Arad tanácsa és megállapíthatjuk, hogy ez az elhatározása egyhangulag igen kedvező véleményt keltett. Ma már mindenki tudja, hogy nem kidobott pénz az, ha egy előretörő város a világpiacra kiáll és a mai gazdasági harcban ő is megmutatja eráját, amely kultúrájában építkezésében, forgalmában és életének egyéb megnyilvánulásaiban tünik ki. Sajnos, egy városi hivatal hanyagsága következtében le kell mondania a törvényhatóságnak arról, hogy ezt megtehesse.

A tanács mai ülésén őszinte szomorúsággal jelentette be Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok, hogy a múlt héten megindított akciót le kell szorítani, megtörtént az a szegyelni való dolog, hogy elkésett a város részvételének bejelentésével. A lipcsei kiállítás igazgatóságának átirata szerint

augusztus hó végével járt le a terminus, ameddig az egyes törvényhatóságok jelentkezhetek és helyet kérhetnek, de a mérnöki hivatalnak még eddig ki nem derített mulasztása következtében csak a múlt hét szombatjára készült el a kiállításra való előterjesztés és így most az a blamázz éri a várost, hogy utólagosan kell elnézést kérnie a történektért és a kiállítás igazgatóságának jóakarására kell bízni, hogy nyerhet e helyet Arad?

A tanácsot igen kellemetlenül érintette ez a bejelentés. Azt határozta, hogy amíg Lipcseből válasz nem érkezik, addig itthon nem tesz meg semmiféle előkészületet a részvételre.

Arad építészeti szabályrendelete körülbelül két esztendő óta folyton revízió alatt van, de a helybeli építészek, akik legjobban érzik a rendelet fonák intézkedéseinek súlyát, eme hosszú idő alatt sem voltak rávehetőek arra, hogy a tanácsnak a revízió kérdésében segítségére legyenek. Végre is a mérnöki hivattal kellett elkészíttetni az átdolgozást, most befejezte a munkát és beterjesztette a tanácshoz. Az építészeti bizottság foglalkozik vele legközelebbi ülésén.

Beépítendő üres telek. A városháza Erzsébet-körúti üres telkének beépítését határozta el legutóbb a tanács. Felszólította a főszámvevőset, hogy mutassa ki, vajon mennyi pénzzel rendelkezik erre a célra a város. A főszámvevő jelentése szerint 56341 korona van a pénztárban lévén, ennek alapján most már a tanács tájékozódni tud s utasította a mérnöki hivatalt, hogy záros határidőn belül készítse el az építésre vonatkozó terveket.

Bomlik a bolgár hadsereg.

(Békét kér a török. — Szerbia nem adott választ.)

Távirati tudósítás.

Arad, november 16.

Rövid egy hét alatt a bolgárok legalább tizszer áttörték a csatáldzsaai török haderő vonalát. Persze, csak táviratokban. Egy hét alatt legalább háromszor állottak Konstantinápoly kapuja előtt. Ugyancsak táviratokban. De a stratégák tudják, hogy olyan roppant haderőnek, amennyit a törökök utolsó védelmi vonalukon koncentráltak, a megsemmisítése hosszú idő munkája még olyan vitéz hadsereg számára is, aminőnek a bolgár bizonyult. A tény ez: előcsatározások közben tart a békekötés munkája s valószínű, hogy békekötéssel megállítják a legvérengzőbb ütközetek egyikét. Az egyesült balkániak mellé segítőársul csatlakozott a legerősebb ellenség: a kolera, amely valósággal tizedeli a török és bolgár csapatokat. Egy okkal több, hogy a diplomácia a békekötést siettesse, amellyel pedig a bolgár hadseregben is súlyos egyenetlenség ütötte föl fejét és bomlásnak indult.

A szerb sajtó folytatja a nyelvöltögetést monarchiánkkal szemben.

Harc a bolgárokkal.

Konstantinápoly, november 16. A törökök támadásra készülnek. A török hadsereg, amelynek centruma százhatvanezer emberrel Chademkőj mellett van, mind a két oldalán tavak és mocsarak által jól meg van védelmezve és teljességgel legyőzhetetlen, ha a katonák csak félig-meddig teljesítik kötelességüket, de a hadsereg erkölcsi érzése nagyon kétséges. A fő támadás Derkosz felől jön. A bolgárok déli hadoszlopa Szaszderosz mellett van, ahol török hadihajók bombázzák. Az egész part hosszában törökök kiürítették a csatáldzsaai vasúti állomást, mert az első az egész környéket mocsárrá változtatta át s ennél fogva az ellenség

előnyomulására akadályul szolgál. A törökök a hidakat mind elpusztították. A csatáldzsaai vonal áttöréséről tehát nincsen szó. A török csapatok fölvonulása befejeződött és minden négyszögmeter területre öt ember esik. A bolgárok nehéz ütegei még nem érkeztek meg. Komoly támadást a törökök jobboldala ellen mára várnak, ami eddig történt, mind csak előrsi csatározás volt. A megvert török csapatok rendetlenül vonultak vissza s kifosztották a péküzleteket. Azóta a rendet helyreállították. A törökök legalább két héttel tudnak ellenállani.

Konstantinápoly, november 16. A katonai kormányzó tizenháromezer katonát küldött Szasz Stefanóba, Karaburnuba és Derkoszba, hogy az esetleg visszafelé menekülő katonákat föltartóztassák. Ma egy szállító gőzös érkezett ide Trapezuntból ezernyolcszáz katonával. Ma reggel hét szállító gőzös ment Trapezuntba, hogy az erzurumi, erzingiani és vani mozgósított három hadtestet Midiába vigye. A Samsunban behívott redifek fölláadtak és kijelentették, hogy addig nem indulnak el, amíg Mahmud Sefket basát generálisszimussá nem nevezik ki. A zendülést az új törökök szították.

Belgrád: Ide érkezett hírek szerint Csatáldzsa mellett huszonötezer bolgár meghalt, vagy megsebesült. A törökök a megsebesült bolgárokat mind magukkal vitték. A bolgárok e nagy veszteség ellenére is néhány jó pozíciót meghódítottak.

Berlin: A Lokalanzeiger kiküldött tudósítója jelenti Musztáfapaszából: A drinápolyi harc tényleg a bolgárok részére kedvezőtlen. A bolgárok a déli fronton akartak támadni, ahol az erődítmények gyöngék, de a nagy esőzés következtében felázott a talaj és a támadás meghiúsult. A bolgárok nyugati szárnya támadt, de tüzésük semmivé ment. A főhadiszálláson nyomott a kedv, mert Drinápolyból rossz hírek jöttek. Az utolsó segédcapatot is harcra állította a bolgár fővezérlet. Ott tart, hogy Macedóniából vonja össze a csapatokat, így akarja a hiányokat pótolni, amelyeket a kirk-kilisszei véres ütközetben szerzett. Tagadhatatlan az is, hogy a katonaság elégedetlen a tisztikarral, amin a hadvezetőség úgy akar segíteni, hogy tömegesen nevez ki tisztékké altiszteket. A temérdek sebesült ápolása nagy gondot ad, a tábori kórházak felszerelése hiányos, a súlyosan sebesülteket haza kell küldeni, a sereg meg van tizedelve, most meg a tifusz és a vérhas is pusztít. Ha a törökök kitudnának tartani és segédcapatokat volna képesek a harcra vinni, hamarosan megfordulna a helyzet a keleti csatáldzsaon.

Nem lesz Szkutari a montenegróiaké.

Fiume, november 16. Haidar bég, a Hizaim basa vezetése alatt Albániában működő reformbizottságnak felügyelője, aki az ostromlott Szkutariól igyekszik Konstantinápolyba, Budapesten és Konstanzán át, a montenegróiak hadműveleteiről és Szkutari ostromáról azt mondotta el egy újságíróknak:

— A montenegróiak győzelmeiről a lapokban elterjedt hírek csak annyiban felelnek meg a valóságnak, hogy csakugyan voltak némi sikerek, azt azonban állítom, hogy a harcokban a montenegróiak részéről elesettek száma sokkal nagyobb, mint a török halottak száma. Hiszen ez az ostromlók kedvezőtlen helyzetéből és a terepviszonyok nehezségeiből önként következik is. A világ nem is tud arról semmit, hogy mennyi hadiszert zsákmányoltunk a montenegróiaktól, akik hiába ostromolják Szkutarit. Csak a Bardagnol mellett vívott csatában 300 láda municiót, 45 lovat és 60 sátrat vettek el tőlük katonáink. Karkarig mellett, a Szkutari ostromát megelőző utolsó csatában 7 ágyú és Gyurkovics tábornok egész podgyásza a törökök birtokába jutott.

— A Szkutariiban fölhalmozott munició és élelmiszer hat-nyolc hónapra is bőségesen elegendő, az erődítmények pedig bevehetetlenek. E mellett a

montenegróiak már egyen vannak fáradva és anyagilag sem nagyon bírják a háborút. Municiójuk nagy része használhatatlan és srappelljeik legalább háromnegyed részben nem explodálnak. Az albánoknak a montenegróiak oldalán harcoló csapata is otthagya most őket.

— Az a hír igaz, hogy a szárazföldön az ostromlott Szkutari teljesen el van vágva Konstantinápolytól. A kábelösszeköttetés azonban érintetlen. A helyőrség bátran védi a szultán által reábizott pozíciót és a várost semmi körülmények között sem adja föl.

Róma: A cettinjei olasz követ kijelentette Nikita királynak, hogy Olaszország nem avatkozik bele Montenegro hadműveleteibe, de figyelmezteti, hogy olyan békekötést fog elismerni, amely a terület megnagyobbodás körül tekintetbe veszi Albánia függetlenségét. Ez annyit jelent, hogy Olaszország Szkutarit a jövő független Albánia városának kívánja tekinteni.

Görögök és bolgárok.

Atén, november 16. Az aténi távirati iroda jelenti: Hasapcsiev bolgár tábornok tegnap ideérkezett és meglátogatta a miniszterelnököt és a külügyminisztert. Az igen szíves fogadtatáskor kölcsönösen szerencsét kívántak egymásnak a kivívott győzelmekhez.

Atén, november 16. A félhivatalos Hestia megállapítja, hogy a félhivatalos Mir a görög és bolgár csapatoknak Szalonikiban való találkozásával kapcsolatban fölmerült nézeteltérést eloszlatta és kijelentette, hogy bár a külföldi sajtó bizonyos és kétségtelenül különböző kalandos következtetéseket fog levonni a bolgár és görög fegyvereknek Szalonikiban való találkozásáról, mégis a szövetséges kormányok magatartása olyan, hogy hasonló konklúzió minden alapjukat veszti.

Monasztir: A görög csapatok 30 kilométernyire nyomultak előre Monasztir felé, de a törökök a görögöknek súlyos vereséget okoztak. A törökök 20 ágyút zsákmányoltak és visszaűzték a görögöket egész Szerlidzséig.

A kolera pusztításai.

Konstantinápoly, november 16. A közeli Szasz Stefanóból számos koleraeset jelentenek. A betegek a nyílt utcán összeesnek.

Konstantinápoly, november 16. A kolera szörnyen pusztít a katonák között. Az egészségügyi berendezések iszonyatosak. Tegnap kétezren betegedtek meg. A kolera leghorzasztóbb formájában lép föl, s azt mondják, hogy ez idő szerint legalább huszezer a betegek száma. A betegek elpusztulnak a nélkül, hogy ápolásban részesülnek. A fővárosi lakosságnak minderről sejtelmésincs, mindenki nyugodt, az üzletek nyitva vannak, a varietékben reggelig mulatnak.

Konstantinápoly, november 16. A csatáldzsa táborban ötezernél több katona betegedett meg koleraiban. A halandóság aránya husz százalék. A tuzlai baraktáborban, a hol ezernyolcszáz kolera-beteg fekszik, agyonlöttek két beteget, a kik meg akartak szökni.

Páris: Itteni lapok jelentése szerint a kolera nemcsak a török, hanem a csatáldzsánál levő bolgár hadseregben is számos áldozatot követel.

Albánia császára.

Konstantinápoly: Fenntartással jelentik egyik konstantinápolyi lapnak: azzal az eszmével foglalkoznak, hogy az ottomán császári család egyik hercegét állítják Albánia élére abban az esetben, ha Albánia autonómiájáról volna szó.

A béke föltételei.

London, november 16. Mint a Reuter-ügynökség illetékes szóliai forrásból értesül, a balkáni államok békeföltételeiket minél előbb meg fogják formulázni és azután a török kormány előterjesztik azoknak en bloc elfogadása, vagy visszautasítása végett. A szövetségesek el vannak határozva, hogy nem engednek meg hosszas tár-

gyalásokat egyes részlekkérdésekről, nehogy Törökország így időt nyerjen csapaterősítéseknek a harcra való szállítására. Ha a szövetségesek föltételeit Törökország huszonnégy óra alatt nem fogadja el, az ellenségeskedéseket a legnagyobb eréllyel újra megkezdik. Lehetséges, hogy a föltételek gyors elfogadása elejét veszi a bolgár csapatok Konstantinápolyba való bevonulásának. Hir szerint Bulgáriának semmi kifogása nem lesz az ellen, hogy Törökország a Dardanellákat és Konstantinápolyt megtartsa.

Belgrád, november 16. A fegyverszünet föltételeiről ezt jelentik: A szövetséges államok mindenképp azt követelik, hogy Törökország mind a négy állammal egyszerre kösse meg a fegyverszünetet. Ennek föltételül Bulgária Drinápoly átadását és a csatadzsai vonal kiürítését, Szerbia Monasztirnak és Montenegró Szkutarinak átadását követeli. A Montenegróval való fegyverszünet elé az a nehézség járul, hogy Szkutari nem akarja magát megadni és hogy az albánok, akik Esszad basát támogatják, folytatni akarják a harcot addig, amíg Albánia teljes autonómiáját meg nem kapja.

Konstantinápoly, november 16. Azokról a föltételekről, a melyeket Törökország a balkáni államoknak teljesíteni hajlandó, jól értesült forrásból a következőket jelentik:

Törökország följárja Görögországnak Kré át Szaloniki visszaadása ellenében.

Macedóniának a legmesszebbmenő autonómiát adja Törökország Bulgáriá, Szerbia és Montenegró képviselőinek kormányzása alatt, a kiknek székelye Üszkübben lesz.

Teljes autonómiát ad Albániának egy császári herceg kormányzósága alatt.

Szerbiának szabad átmenetelt enged a kavalai kikötőig.

Montenegrónak átengedi San Giovanni di Méduát.

Angliának odaadja a Szuda öbölt.

Oroszországgal ántánt-szerződést köt Kis-Ázsiáról és Kurdisztánról.

Franciaországnak kiváltságokat ad Szíriában és decentralizált kormányzást hoz be keleti európai Törökországba.

Róma: A Stefani ügynökség jelenti Rjekából: A külföldön elterjedt jelentésekkel szemben sem Ausztria Magyarország, sem Olaszország, sem más hatalom nem kívánta soha a balkán államok egyiktől sem katonai operációnak korlátozását.

Belgrád: A Balkán államok miniszterelnökeinek találkozását akkorára halasztják, ha már a fegyverszünet létrejött. Közvetlenül azután a négy király között lesz találkozás Szófiában, vagy Szalonikiben. A bolgár kormány felvetette azt az eszmét, hogy a Balkán szövetség tartson konferenciát Szófiában és hívják meg arra a porta képviselőjét a békekötés végleges aláírására. A Balkán államok a legrövidebb idő alatt abban a helyzetben lesznek, hogy Kiamit pasának tudtára adják a békefeltételeket, egyuttal kijelentik, ha Törökország egy nap leforgása alatt nem nyilatkozik, akkor teljes erővel folytatják a háborút.

Szerbia és monarchiánk.

— A kikötő kérdése. —

Belgrád, november 16. Jovanovic Ljuba kultúr miniszter, Pasics legmegbízhatóbb barátja a főgöben lévő kérdésekről következőket mondta:

— Egyelőre nem tudom még, komolyan veszik-e Európában Albánia autonómiáját, vagy csak Szerbia elől akarják elzárni a tengerhez vezető utat. Ezt a következők fogják megmutatni. A mi álláspontunkat Albániaval szemben már a hadüzenetben is precíziztuk és kimondottuk, hogy az albánokat tesverjük nekünk. Ha az amúgy egy része fegyverrel is szalut velünk szebb, tavol álltunk a gondolat, hogy megvárjuk őket, sőt ellenkezőleg biztosítjuk pol-

gári jogukat. Az albánok egyébként még sokáig nem értek meg az autonómiára és nem is alkotnak egységes nemzetet. Sem a nyelvük, sem az írásuk nem egyforma. Az albánok maguk nem követeltek volna soha autonómiát, csak a fegyverviselés jogát. A feszültség fennáll ugyan, de ezidőszert még nem válságos. Albánia dolgában egyébként a szövetséges Balkán államok között is a titkos szerződések egész sora áll fenn.

Belgrád, november 16. Belgrádban nagyban készülődnek a király ünnepies fogadására, aki Üszküből legközelebb visszaérkezik. Belgrádban vasárnap összejönnek a négy szövetséges állam miniszterelnökei, hogy tüntessenek az adriai kikötőre irányuló szerb követelés jogosultsága mellett. A miniszterelnök fogadására erősen készülődnek. Jól értesült körökből értesülök, hogy az adriai kikötő kérdésében Oroszország a közvetítő szerepét fogja vállalni Ausztria és Magyarország meg Szerbia közt. Oroszország, mint itt beszélik, biztosítani fogja Szerbiának az adriai kikötőt, de hogy Albánia egy részét is biztosítani fogja neki, még bizonytalan.

Róma: Számos olasz lap leghevesebben agítál Ausztria-Magyarország és Olaszország közös lépése ellen az albán kérdésben. Holnap négygyűlést tartanak, hogy tiltakozzanak ezen közös eljárás ellen és egy javaslatot akarnak elfogadtatni, amelyben felszólítják a kormányt: mondja fel a hármasszövetséget és lépjen szövetségbe az egyesült Balkán államokkal.

Belgrád: Hivatalos oldalról azt a hírt, mintha az olasz ügyvivő a szerb kormánynál Ausztria-Magyarországnak az Albán kérdésben elfoglalt álláspontját támogatná, teljesen alaptalannak jelentik.

Belgrád: Bel- és külföldi sajtóban elterjedt másként hangzó jelentésekkel szemben megállapítják, hogy Ugron osztrák magyar követ Pasics miniszterelnökkel folytatott tanácskozása folyamán Pasicsnak tudomására hozta az etnográfiai alapon való területi elhatárolást, valamint monarchiánk tiltakozását a Balkán államoktól felállított amaz elv ellen, hogy a Balkán a balkáni népeket képviseli, amely szerint magától értetődik, hogy az albánoktól lakott területeknek az övének kell maradnia.

Oroszország szerepe.

Pétervár: Szasszonov külügyminiszter ma egy bírlapíró előtt úgy nyilatkozott, hogy alaptalannak és célzatosak mindazok a híresztelések, amelyek úgy akarják feltüntetni az orosz külpolitikát, mintha ingadozó volna a Balkán kérdésben. Épen ellenkezőleg áll a helyzet. Az orosz külügyminisztérium azon fáradozik, hogy minden balkáni kérdés békésen oldódjék meg. Oroszország teljes határozottsággal értesítette Szerbiát arról az álláspontjáról, hogy semmi szín alatt nem tűr konfliktust az adriai kikötő miatt Szerbia és az Osztrák-Magyar monarchia között nem is szólva arról, hogy maga nem akar konfliktusba keveredni. Szerbia Oroszország részéről csak diplomáciai támogatásra számíthat, ha pedig ellentétbe helyezkedik a pétervári kormánnyal, akkor ezt a jóakaratot is kockáztatja.

Belgrád: Ugy tudják, hogy Oroszország hajlandó a hármasszövetség irányában garanciát vállalni arra nézve, hogy Szerbia az adriai parton való terület szerzése kérdésében nem fog intranzigens magatartást tanúsítani ama feltétel alatt, hogy Szerbiának kijarat biztosítottik az Adriára.

Páris: A szaloniki orosz konzult a pétervári kormány utasította, hogy ezentúl jelentéseit az aténi követséghez intézze, nem pedig mint eddig, Konstantinápolyba.

Boszniai szerbek tüntetése.

Szerajevó: A bosnyák tartománygyűlés szerb képviselői ma értekezletet tartottak, amelyen elfogadtak egy határozatot, hogy tiltakoznak az ellen, hogy a szerbek hősiesen kivított jogait és területeit Ausztria-Magyarország bármilyen címen is elakarná vitatni. Az est folyamán pedig körülbelül 200 ember tüntetett a szerbek mellett. A rendőrség és katonaság, miután negyszabásu tüntetésektől tartott, egész nap készenlétben volt. A tömeg körülbelül 500 emberre rugott, énekelték a szerb és montenegrói himnuszt és éltették Péter királyt. A rendőrség közbelépett, karddal és botokkal széjjel verték a tüntetőket. Holnapra nagy szerb és szocialista tüntetéseket várnak Szerajevóban.

Budapest: Az itteni délszláv delegátusok Spalatóból távirati értesítést kaptak, hogy a dalmát helytartó feloszlatta a spalatói községi képviselőket, amelyen tudvalevőleg határozati javaslatokat fogadtak el, amelyen szimpátiájukat fejezték ki Szerbiának.

Az eltűnt konzul.

Bécs: Tudvalevő, hogy Prohászka konzul eltűnt. A külügyminisztériumban aggodnak Prohászka prizrendi konzulért, akiről két hét óta semmiféle jelentés nem jött. Azt hiszik, hogy a szerb hatóságok visszatartják a konzul leveleit, nehogy híreket adjon a prizrendi eseményekről. Az az egy jel szól életben létéről, hogy a belgrádi kormány sürgöti visszarendelését.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A nők barátja.

— Pör egy gazdag aradmegyei leány körül. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Régebben azt mondták volna, hogy pikáns akták, ma — hiába, magyarosodunk — azt mondják, hogy „az aradi kir. járásbíróság, mint büntetőbírósnál 1912. B. II. . . . szám alatt elfekvő iratok.” Ezek az „elfekvő” (érdekes lenne megfigyelni, hogy fekszenek el) iratok, habár nem „betekinthető”, ezek tartalmazták az érdekes kis történetet.

Az al és felperes, illetőleg a sértett és terhelt nacionalitását nem érdemes elmondani. A „felzet” sem tartalmaz semmi érdekest, mindössze a B. t. k. v. 261. paragrafusába ütköző, a 262. paragrafus szerint minősülő becsületsértésről és rágalmazásról van szó. Nem érdekes az iratok mellé becsatolt ügyvédi meghatalmazás sem. Az érdekes rész csak az, amely a tényálladékokat mondja el.

A tényálladék kérem alázattal a következő: A fentemlített sértett és az ugyancsak fent említett terhelt egy és ugyanazon foglalkozást űzik. A foglalkozásuk körülbelül olyasféle, mint az operatőreseké. A sértett ugynevezett szép fiú, mondjuk dalia. A másik nem szép, mondjuk nem dalia.

Nem lehessen tudni, hogy ez volt-e az ok, de elég az hozzá, hogy a sértett és terhelt, ugyanis mint dalia, illetőleg nem dalia ellenséges viszonyban voltak, ami kollégákhoz egyáltalán nem illő. Lehet, hogy az okozta az összeveszést, hogy a dalia épen ebben a minőségben mint a nők kedvence is ki volt alakulva. A másik meg, amint Ady mondaná, Lázár volt a csókok lakomáján.

Kisebbsajta ellenségeskedéssel, apróbb intrikákkal miniatűr rágalmazásokkal telt mult az idő. Egészen addig telt, míg a daliához címzett férfiuba beleszeretett egy fiatal, vidéki leány, nagyon vagyonos családj sarja. A leány apja és anyja csak igen mérsékeltén voltak elragadtatva a pártól, de a leány, mintha csak Mariált regényében élt, erősen kitartott. A kitartás — ezt már a morál is megkívánja — jatalana nem marad el s így addig tartották ki a szerelmeseit, míg megjött a szülői bejegyzés.

Itt akcióba lépett az ellenfél is. Azt híresztelte a szép fiúról, hogy kellenél jobban szerette a nőket. Az ellenfél aztán gondoskodott arról, hogy a hír eljusson a szülők füleihez is, mert azt remélte, hogy ezek után fölbontják az eljegyzést és a szép ember elesik a gazdag és csinos leánytól.

Most majdnem tragédiává fejlődött a dolog. A szülők megint elkezdtek az obstrukciót s alig alig tudta a dalia elbitetni, hogy ő nem olyan ember, amilyennek híreszteli az ellenfele. A dalia azonban, miután a szülőket kibékítette, feljelentette a konkurrenst az aradi járásbírósnál. Az ügy *Frits* bíró elé került.

Bizonyítási eljárásra azonban aligha fog a dolog kerülni. Kényes és kellemetlen lenne az ügy nyilvános tárgyalása s így a két ellenséges kartárat *nagytekintélyű főnökük* kibékítette.

§ Fölmentett anarchista. *Krakkóból* táviratozzák: Az esküdtszék ma fölmentette a felség-sértés vádjá alól Robleszki Theodor krakkói dr. egyetemi tanárt, akiről köztudomású, hogy teoretikus anarchista. Az volt a vád, hogy mikor Ferenc Ferdinánd trónörökös krakkóba érkezett, röpiratokat írt, amelyben lázított a király és a hadsereg ellen.

Nem adják át az Orczy-és Vásárhelyi könyvtárt.

— Burián János nyilatkozata. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, november 16.

A kulturpalota könyvtárának rendezése, mint már megírtuk, megkezdődött. A Csiky-és Fábrián-kézirat és könyvgyűjtemény rendezésével egyidejűleg Arad város törvényhatósági bizottsága lépéseket tett két nagyértékű könyvgyűjtemény megszerzésére. Az *Orczy és Vásárhelyi* könyvtárakat szeretné ugyanis a város közönsége visszaszerezni a liceumtól. A két értékes könyvtár — mint Varjassy Árpád mondta — esztendőnk óta van a liceum tulajdonában és a nagyközönség számára alig hozzáférhető. Ez a körülmény is arra indította a várost, hogy a könyvgyűjteményeket a kulturpalotai nyilvános könyvtárba illessze bele. Az *Orczy*-könyvtár úgy is csak szükségből került a liceumba, mert amikor ezt a könyvtárt a városnak adományozták, nem volt más alkalmas hely a számára, mint a liceum. A *Vásárhelyi* könyvtárat azonban a liceum kapta hagyományképen.

A két könyvtár átadásáról *Burián János*, az aradi főgimnázium igazgatója ezeket mondta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— Mégam is hallottam, hogy az *Orczy és Vásárhelyi* könyvtárak átadásáról mindenfélet beszélnek a városban, de hivatalosan nincs még arról se tudomásom, hogy a város kéri ezt a két könyvtárat a liceumtól. Álláspontom különben az, hogy *mind a két könyvtár a liceum tulajdona*. De nem csak tulajdonunknak tekintjük ezeket a könyveket, hanem legnagyobb kincsünknek és ép ezért érthető, hogy ragaszkodunk hozzájuk. Nem kaptam ugyan felszólítást a várostól, hogy adjam át a könyvtárakat, de nem is adnám át felszólításra, mert a két könyvtár a liceumé.

— Ez az én álláspontom. Más kérdés azonban, hogy a kultuszminisztérium hogyan határoz a könyvtárak sorsáról, ha a város hozzá fordul. Azt azonban alig hiszem, hogy a minisztérium is elrendelhetné a tulajdonunkat képező könyvtárak átadását a kulturpalotának. Legfeljebb arról lehet szó, hogy a könyvtárakat *vetébe, depozitumként, kezelésre adjuk át a közművelődési háznak*.

— Ismétlem, hogy a könyvtárakat meg akarjuk tartani; de különösen ragaszkodunk a *Vásárhelyi* könyvtár híres *Rákóczy* bibliájához, amelyet most zár alatt őrzünk, miután a budapesti iparművészeti palotából nagynehezen vissza tudjuk szerezni.

A két könyvtár ügyében a város csakugyan nem fordult még a liceumhoz, de nem is fog, hanem egyenesen a kultuszminisztertől kéri az *Orczy és Vásárhelyi* könyvtáraknak a kulturpalota könyvtára és ezzel a nyilvánosság számára átengedését.

Ongyilkos urileányok.

— A szerelem áldozatai. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 16.

A Király-utca 78. számú házban három gramm *veronált ivott* egy *Szabó Irma* nevű orvoskisasszony és most súlyos betegen fekszik szülei lakásán. Nagy ambícióval készült pályájára, vizsgáit fényes sikerrel tette le, tanárai szerették és nagy jövőt jósoltak neki. A szépen indult pályának azonban végét szakította egy szerelmi regény. *Szabó Irma beleszeretett egy kollégájába*, egy orvosnővédkébe. S tegnap, azon a napon, melyen a fiatal ember egy másik, gazdag leánnyal jegyezte el magát, *veronált ivott* a, csaldott szívű medika.

A szegény, szerencsétlen *Meiszner Idát*, aki tegnapelőtt a budapesti, költői útról átvándorolt magat és azonnal megbalt, valószínűleg holnap temetik el a boncoló intézeiből, ahova öngyilkossága után holttestét vitték. Öngyilkosságának, — mint most már kétségtelenül kiderült — az volt az oka, hogy vőlegényének, *Vértés Tivadarnak* ügyvédjelöltnek, akinek a legisztabb, a legideálisabb szerelem fűzte — apja, *Vértés Adolf dr. temesvári ügyvéd*, akinek házasságukhoz való beleegyezésért fordult, a következő levelet intézte hozzá:

Kisasszony! Levelének az az egyedüli, bizonyára nem szándékolt hatása volt reám, hogy annak nyomán világosabban látok, mint eddig; világosabban ismerem fel azokat az okokat és körülményeket, amelyek fiam *testi és lelki romlásának*, kötelességei teljes elhanyagolásának, helyrehozhatatlan mulasztásainak előidézői lehetnek és amelyek szülőivel és testvéreivel való meghasonlását is eredményezhették. Ezekből folyólag a levelemben felvetett dolgok lelkemtől teljesen idegennek és érdeklődésre számot nem tarthatnak.

Ezt a bántó hangon írt levelet az érzékeny lelkű fiatal leány, aki az ügyvéd fiát tiszta és ideális szerelemmel szerette, e hó 13 án este kapta meg. Amikor elolvasta, elsápadt és így szólt nővéréhez:

— *Ez a levél az én halálos ítéletem!* —
Az egész éjszakát sirva, álmatlanul töltötte a legszentebb érzelmeiben mélyen megbántott fiatal leány és másnap reggel elkövette az öngyilkosságot.

Meiszner Ida két esztendővel ezelőtt ismerkedett meg *Vértés Tivadarral*, akivel halálosan megszerették egymást. A fiatalember vidékről is egyre írta neki a rajongó hangon tartott, ideális tartalmú szerelmes leveleket. Négy hónappal ezelőtt azonban hirtelen elmaradt a levelezés és a szerencsétlen *Meiszner Ida* csak röviddel öngyilkossága előtt tudta meg, hogy jegyese *Kolozsvárott* van és apja tilalma folytán maradtak el levelek erre határozta el, hogy egyenesen az apához fordul, akitől levelére a fentebb közölt elutasító levelet, sőt vadoló választ kapta, amelynek következtében öngyilkosságra határozta magát.

— *Meiszner Ida* a legutóbbi leveleiben a következőket írta: —

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Vasárnap: Délután: *A kis gróf*, operette. Este: *Abrahám a menyországban*, operette. Másodszor.

Hétfő: *Mella Mars és Laszky Béla* nagy hangversenye és *Mézes hetek után*, vígjáték.

Kedd: *Mella Mars és Laszky Béla* nagy hangversenye új műsorral és *Mézes hetek után*, operette.

Szerda: *Cigányszerelem*, operette.

Csütörtök: *Saphó*, színmű.

Péntek: *Bál az udvarnál*, operette.

Szombat: *Abrahám a menyországban*, operette.

Vasárnap: Délután: *A szép gárdista*, operette. Este: *Limonádé ezredes*, operette.

* *Abrahám a menyországban*. (Bemutató előadás.) Mulatságos operettet mutatott be ma este a színház. Két jókedvű bécsi librettistának *Willnernek* és *Bodénszkynek* még jobb kedvű és jobb humoru magyar fordítója akadt *Molnár Ferenc és Heltai Jenő* személyében, így igazán nincs mit csodálkoznunk azon, hogy a közönség egész estén át ki nem fogyott a kacagásból. Egy újságíró tréfálnak meg azzal, hogy elviszik egy főúri jelmez estélyre, mely a menyországban játszódik le. Nagyon természetes, hogy ehhez az ötlethez kellő számmal kapunk szerelmet, feltékenységet, házasságtörést, válást és házasságot, úgy, hogy az operett minden kelléke szóhoz jut a darabban. A mulatságos librettóhoz egy nálunk eddig ismeretlen nevű komponista *Gremistódn* Bruno irt pompás muzsikát. Helyenként operaszerű komolyság jellemzi a muzsikát, van a partitúrában sok elmés, könnyed melódia, ami első hallásra még fog és meg marad a fülünkben. Hangulatos keringők és divatos táncok tarkítják még az operettet, úgy, hogy erről a részről is biztosítva van a siker. Az előadásra sok gondot fordítottak és élvezetes estét szereztek a közönségnek. A női szerepeket *Dióssy és Kállay* játszották egyforma nagy sikerrel. *Kállay* minden énekszámát viharos taps kísérte. *Dióssy* pedig *Győzővel* játszott táncduettjével ért el frenetikus hatást. *Huszár, Győző, Balázs, Beregi dr.* voltak a szerkesztőség tagjai, akik gondoskodtak arról, hogy a közönség ki ne fogyjon a kacagásból. Nagyszerű figura volt *Hajdutska* egy mánás hadnagy és *Delli* egy újságíró szerepében. *Nógrádi Malvin* és *Fáskerti Mariska* adtak kisebb szerepeket hozzájárulva a sikerhez.

A rendezés gondos munkájáért *Polgári*, az operett betanításáért *Tillgert* illeti az elismerés. Az ének és zenekar egyformán precíz munkát végzett. A közönség nagy tetszéssel fogadta az élvezetes bemutatót és tetszésével megpecsételte a szépen kiállított darab sikerét. (H. G.)

* Bemutató a Vígyszínházban. *Budapestről* írják: Ma, szombaton este volt a Vígyszínházban az Arany kalitkának, De Lorde, Funck Brentano és Marséle vígjátékának bemutatója. A XVIII. század finom, könnyed világából veszi tárgyát és bár a párisi Athenében számtalan előadást ért, a pesti publikum *kissé hidegen fogadta*. Csak helyenként van meg benne a híres francia l'esprit, amely *Heltai Jenő* fordításában is tökéletesen érvényesül. A szereplők közül különösen a nők voltak jók: *Varsányi Irén*, *Góthné* és *Hegedűsné* személyében; a férfiak közül pedig *Hegedűs* és *Góth* váltak ki. A darab bájos zenéjét *Bonnamy E.* szerezte. A rendezés — mint mindig — kitűnő.

* *Csáky Ferenc Nagyváradon*. Az aradi színház volt baritonistája, *Csáky Ferenc* jelenleg szerződés nélkül van. Mint a nagyváradai lapokban olvassuk, *Csáky* a napokban ott szerződötési célból vendégszerepelni fog a *Boszorkányvár* című operettben.

* Az excellenciás asszony csokra. Temesvárról írják ezt a rejtelmes hirt: A titkos rojngók és hódolók sorából érdekesen emelkedik ki az a név, kinek hájtjeljes, felette nagyérdemesű viselője gyönyörű virágajándékkal lepte meg a tegnapi operettpremiér alkalmából *Felhő* Rózsit. A hatalmas chrysanthemum csokorban egy finom kis névjegy húzódott meg e szavakkal:

— *Son Excellence A. Rehid Beyné.*

Egy hatalmas, dussgazdag török állami főisztviselő elvált neje az excellenciás asszony, ki egy földszinti páholyból nézte végig az előadást tegnap és aki a teljhatalmu török nabob feleségéből hitvese lesz legközelebb egy rokonszenves temesvári ügyvédnek. A feltűnően szép és elegáns urnő kedves lelkesedéssel tapsolt tegnap a bájos primadonnának.

* A mai filharmoniai hangverseny legkiemelkedőbb száma kétségkívül a *Mooshammer* Román által hárfán előadott Oberonfantázia Parish-Alvarstól. A hárfa már magában véve is különös hanghatások hordozójaként kedvenc hangszere a zenei gourmet-eknek, s pláne ha egész Magyarország legfinomabb hárfáján az egész ország elismerten legjobb s külföldön is számos sikert aratott művésze kezeli, érthetővé válik az a nagy érdeklődés, mely a ma esti hangverseny iránt megnyilvánult. De a műsor többi száma is értékes és érdekes. *Beethoven* tavaly felfedezett ifjúkori szimfóniája Budapest után Aradon kerül előadásra először a vidéki városok közül. *Liszt* Ideálok című szimfóniai költeménye egy nagyratörő ifjú ideáljait festi csalódásával s a munkában talált megnyugvásával. Végül *Weber* Oberon operanyitánya a tündérek világának fantasztikus képeit tükrözi élénk. *Mooshammer* Romannak tiszteletére a hangverseny után, mely 8 órakor este kezdődik, a la carte bankett lesz a Fehér Kereszt téli-kertjében, hova a mester tisztelői s az egylet barátai ez uton is meghívotnak.

* *Ottó Lessmann Culp* Julláról. Ez a hírneves berlini kritikus így ír a világhírű énekesnőről berlini szereplése alkalmából: „*Culp* Julia talán sohasem énekelte szebben, mint negyedik dalestélye alkalmával, a *Beethoven* teremben. Magas intelligenciával, megkapó bensőséggel és pompás hangjával kimondhatatlanul szép kezelésével a művésznő zajos és kerdemest sikert aratott.“ Ezután *Lessmann* átér az ünnepeit énekesnő művészetének hosszas és részletes méltatására. A legtekintélyesebb külföldi lapok egyhangú lelkesedéssel a dicsőret legmagasabb skálájának alkalmazásának emlékeznek meg a nagy művésznő berlini szerepléséről. Az aradi december elsején, a *Fehér Kereszt*ben esti fél 9 órakor tartandó hangversenyre szóló jegyek jó részét a közönség, mely e dalestély iránt nagy érdeklődést tanusit, — már előjegyvezte. A hangverseny rendezősége kéri a közönséget, hogy jegyek előjegyzéséről kellő időben gondoskodni sziveskedjék.

* *Mella Mars* vendéjátéka hétfőn kezdődik. A hangverseny műsora a következő: *Der Musikant* (A zenész) — *Busse*, *Wohltaugkeit* (A jótékony) — *A. O. Weber*, *Heinedenkmal* (Heine emlék) — *Beda*, *Csárda* (Csárdás) — *Falkner*, *Die Übernora* (Nora) — *A. O. Weber*, *Drei Wanderer* (3 vándorló) — *Busse*, *Das Lied von der Leda* (Leda dala) — *Brammer-Grünwald*, *Das Hellerlein* — *Leo Heller*, *Ein Weib* (Egy nő) — *Heine*. *Manöverkriuk* (Hadgyakorlat) — *Brammer-Grünwald*. — Ezt követi *Mézesetek után* című egy felvonásos vígjáték, amely után *Mella Mars* a következő műsorról folytatja: *Kleine Legende* (Legendák) — *Busse*. *Der taubstumme König* (A süket-néma király) *Zwickaner*, *Astetischer Tee* (A tea) — *Heine*, *Abbé und Gräfin* (Abbé és gróf) — *Leo Heller*, *Auto und Equipage* (Autó és kocs) — *Morgau*, *On n'est jamais* (Nem én voltam) — *Eddy Beuth*, *Der Doppelknopf* (A kettős gomb) *Leipzig*er.

* Az Aradi Filharmoniai Egylet első zenekari szimfonikus hangversenye *Mooshammer* Román hárfaművész, a bayreuthi *Wagnerfestspielek* első szolistájának közreműködésével már most vasárnap este 8 órakor lesz a Fehér Kereszt nagytermében. Jegyek 6—2 korona árban még korlátolt mennyiségben kaphatók *Scherhag* és *Fia* cégnél (Andrássy tér 14) A bérlőknek belépőjegyül igazolványuk szolgál.

* E hét újdonságai: *Molnár Ferenc*: A farkas, *Condillac*: Értekezés az érzetekről ford. *Jancsovits Ferenc*. Kaphatók: *Kerpel Izsónál*.

* *Asta Nielsen* az Urániában. (A tábornok gyermekeinek bemutatója.) A színművészet legragyogóbb csillaga, az utolérhetetlen iragika körülbelül egy évi pihenés után ismét a közönség elé lép. *Asta Nielsen*, a nagy dán tragika vasárnap *Urban Gad* legújabb drábjában, A tábornok gyermekeiben *Thekla* szerepét játsza. Ez a nagyszivű leány züllesnek indul bátyján segít önfeláldozó nemeséggel. *Kuno* hamiskártyás lesz és még azt a pénzt is eljásza, amit nővérétől kap, hogy külföldre mehessen. Hogy ismét megszerezhesse a szükséges utiköltséget, *Thekla* egy parasznál helyezi el a könnyelmű frut, irásmunkát szerez számára és estenként mrlátogatja magányában. *Thekla* nőlegénynek, *James*nek anonim levélben megírja a leány riválisa, hogy *Thekla* estenként egy fiatal emberrel találkozik. *James* meglepi a testvéreket és mivel nem ismeri *Kunot*, hűlt ad a rágalomnak és a tábornoktól visszakéri szavát. Az öreg szülők kétségbeesetten vonják kérdőre *Theklát*, de ez néma marad. A szülők azonban nem nyugozanak és egy este követik a találkára. Velük van *James* is. *Asta Nielsen* játsza a főszerepet és ez mindennél ékeesebben beszél. A remekművet hétfőn és kedden is bemutatják.

* A keleti táncosnő. (Szenzációs kép az Apollóban.) Holnap, vasárnap mutatja be az Apolló színház ezt a csodás három felvonásos drámát, amelyet a tulerkölcsös osztrák főváros nem engedett előadni. Budapestben azonban a lehető legnagyobb érdeklődés mellett került vetítésre az előkelőbb mozgósínházakban. A drámban tényleg előfordul több buja keleti tánc, ezeket azonban a művészet szemüvegén keresztül kell nézni s nem szabad csupán az érzékiséget meglátnunk azokban. Mindennek dacára a színház igazgatósága „A keleti táncosnő“ előadásaitól távol fogja tartani a kisebbkorú gyermekeket. A darab főszereplője egy bajidornő, akit a nevelő-apa szorult helyzetben egy orosz mágnáshoz akar kényszeríteni. A leány azonban egy színészbé szerelmes. A lelketlen apa a mágnás tanácsára úgy akar segíteni a helyzeten, hogy a színész hipnotizálja s ebben az állapotban belésszugerálja, hogy két héten belül ögyilkos legyen. A szerencsétlen fiatalember ép akkor tesz eleget a belésszugerált parancsnak, amikor a táncosnővel esküvőjét tartja.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

GYÁSZROVAT.

— Halálozások. *Herbay* Gyulát, a Transzilvánia biztosító intézet aradi vezértitkárát súlyos gyász érte. Felesége, született *Tamasdán* *Lukrécia* ma 43 éves korában meghalt az aradi kórházban. Az urnót egy hét előtt a kórházban megoperálták, azonban komplikáció állott be és ma meghalt férje és előkelő rokonsága őszinte bánatára. — *Kónya* *Lajos* nyugalmazott honvédalezredes, a vitézségi ezüst érem és a hadiérem tulajdonosa tegnap Aradon 78 éves korában meghalt. *Kneffel* *Lajos* aradi kereskedő apósát gyászolja. *Kónya*, mint egyszerű közlegény kezdte meg katonai pályáját. Résztvett a königgrätzi csatában és az akkor folyó ütközetekben bátorságával tüntette ki magát. Akkor tiszti rangra emelték, amely után állépett a honvédséghez és ott töltött el vagy két évtizedet. *Kónyát* ma délután temették el nagy részvét mellett.

Egy gondolat . . .

— Háborus vers. —

Engem is bánt egy gondolat:
Mért váltam be a sor alatt!
Lett volna inkább lud a talpam,
S a hadseregtől ebrudaltan
Fizettem volna gyáva mód
A hadmentességi adót,
„Tart. hadnagy!“ címről lemondva
Csak civil lettem volna, ronda,
Kinek egy puccer sem köszön,
Hanem ugya balkánhechez
Nem lett vón' sohase közöm!

Legyen az életem kioltva,
Mivel nem hallgatnak *Berchtoldra*?
S mivel kilenc diplomata
Között dul a jegyzék-csata.
S ha még se tudnak megegyezni,
Azért nekem kell odaveszni.
Parancshoz nincsen magyarázat:
Elhagyni büröt, kávéházat,
Puha, kicsi garzón-lakásom,
Hogy újra talán sohse lásson.
Elindulni a csataterre,
Szomjazni az ellenség-vérrre,
S mikor csordultig van a jó:
Egy elrejtett akna fölött
Szétpukkanni, mint egy rossz léghajó!

Ne ily halált adj énnekem,
Ne ily halált adj Istenem.
Ha a halál mellettem résen:
Haljak meg végelgyengülésben,
Ha több szeretni valóm nincsen
Sorvadjon el a hátgerincem,
S ha elborit koporsóm pupja,
Sirasson el, mint hű tagtársat
A százestendőskönek klubja.
Ilyen, élet s gyönyörre vágyva,
Nem holt hős: legyek élő gyáva.

Hát ott essem el én,
Európa delén
Hegyek között, lenn a piszokban,
S örvendjenek elestem
A banda-hősök, vigyorogva?
Hogy jeltelen sirba guritsom
Egy brutális montenegrói,
S halál-évfordulóimon
Dalt bugyon rólam Pósa bácsi,
S kilenc kemény strófián keresztül
Oly hőssé próbáljon megtenni,
Amire én, debisugyisten
Nem vágyom soha, soha lenni!...

TANÜGY.

(—) Aradi gimnazista kisasszonyok. Megírtuk, hogy a közoktatási minisztérium két aradi fiatal urileányhaz, *Medvezky Margitnak* és *Pollák Szilárdtának* engedélyt adott arra, hogy a főgimnáziumban egyes előadásokat, bizonyos tantárgyakat hallgathassanak. A két urileány ezen a héten kezdte meg az előadások látogatását. Első alkalommal minden órára *Burján János* intézeti igazgató vezette be a két tanulót és udvariasságra intette a rendes tanulókat, akik lassan megszokják azt, hogy két urileány tanul versenyt velük a liceumi termek barna fapadjaiban.

Urinók a harctéren.

(A magyar cigány hadicsele. — Péter király orvosának elbeszélése.)

Történelmi tudósítás.

Szabadka, november 16.

Popovics Josa dr. Belgrádból tegnap Szabadkára, rokonaihoz érkezett és a következő érdeklődést mondta el:

— A Belgrádba érkező török hadifoglyok nagyon siralmas állapotban vannak, különösen az arnauták, akik csontig lesóványodva vonultak be a szerb fővárosba és olyan ruházatban, amelyet le kellett róluk vágni. A foglyok telve vannak nyüzsgő férgekkel. Megfűrésztöttek őket, a ruháikat pedig elégették. A foglyoknál, akiknek szeméből csak egy sirt az éhség, találtak kenyérdarabokat is. Megkérdezték tőlük, miért nem ettek a kenyérből? Erre megmutatták a kiderült, hogy a kenyérbe homok van besütve, csak a fele liszt a teljesen élvezhetetlen. A török katona, ha evett belőle, csak azért harapott bele, hogy az éhhaláltól meneküljön.

— Az Üszkükben talált török gránátok két harmadrésze olyan, ami nem robban fel. A török csapatok teljesen demoralizálva vannak, a kumanovói ütközet mégis hihetetlenül véres volt. Addig, míg a szerbek Üszküköt bevették, török részről, mintegy huszezer (?) ember halt meg. A sebesültek számát nem is lehet tudni. A szerbek nagy lelkesedéssel harcoltak. Fanatizmusukat az jellemzi legjobban, hogy a csatában a harminc évet már túlhaladott önkéntesek nyomulnak előre, csak amikor már ezek megfutamították az ellenfelet, akkor lép akcióba a könnyű lovasság és a fiatal emberekből álló rendes gyalogság. Különösen nagy hasznát veszik a szerbek a komitácsiaknak. Ezek a 15—30 főből álló bandák, amelyeknek rendszerint intelligens, tanult emberek a vezetői, teljesítik a kémszolgálatot. A háború alatt a legtöbb belgrádi ügyvéd ilyen komitácsi vezető.

— A kumanovói csatában két belgrádi ezredes kezdte a támadást. Mintegy 9000 ember támadta meg a 80 000 főnyi (?) török sereget. A csata rettenetes volt. Ember ember ellen küzdött. Az agyukat szuronyrohammal vették el. A halottakon és a sebesülteken látható sebek legnagyobb része szuronytól és handzsártól származik. A szerb hadsereg szerencsésének köszönheti a győzelmet. Szerencsése volt első sorban abban, hogy a török lövedékek nagy része nem robbant fel, de talán még inkább egy magyar cigánylegény ügyessége és találékonysága hozta meg a győzelmet.

Ez a cigány, aki a szerb hadseregben szolgált, megtanulta a török katonák trombita jeleit és amikor javában állt az ütközet, teljes erejéből fújta a török visszavonulót, mi által a hadsereget megbontotta. A szerb katonáknak az ütközet alatt előkelő urhölgyek, leányok és asszonyok hordták az élelmiszert és italt. Bemérészkedtek még a tűzvonalba is. A háborúban az élelmiszernél szolgáló leányok közül, egy belgrádi egyetemi tanár tizenkilencéves leányát, atlétt és üszkösödő karral szállították haza. Az egyik karját le kellett vágni. A kumanovói ütközet után 6000 szerb sebesültet szállítottak vissza Belgrádba. Ezek közül a fele már meggyógyult. Kumanovónál három napig tartott a csata.

SPORT.

+ Temesvári AK—Aradi Torna Egylet. A Temesvári Athletikai Klub kiváló csapatát látja vendégül ma az Aradi Torna Egylet. A két csapat különben a következő összeállításban áll fel: A TAK csapata: Müller—Löbl I. Ransberger—Solymossy, Aichinger, Löbl II., Franz, Bauer, Gang, Wallandt, Molnár. — Az ATE csapata:

Schwarz—Döngics, Weisz—Murányi, Bodnár, Halter—Nyiry I., Gumj, Asbóth, Nyiry II., Rónay. A mérkőzés pontban fél háromkor kezdődik. Ezt megelőzi az AAK IB—ATE IB csapatok mérkőzése, amely már egy órákor kezdődik.

HIREK.

Egy aradmegyei ur levelei

Konstantinápolyból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 16.

Néhány nap óta érdekes levelek érkeznek az aradmegyei Máriaradna községbe Konstantinápolyból. A leveleket Kabdebó Andor konstantinápolyi osztrák-magyar követségi titkár küldi a feleségének, aki most a férje szüleinél tartózkodik.

Kabdebó Andor radnai származású és évek óta a konstantinápolyi követségnél teljesít funkciót. Amikor az idegenekre nézve veszélyessé vált odakint a helyzet, hazaküldte a feleségét, aki különben a török főváros szülőtte; egy ottani német hivatalnok leánya. Az urnő elé utazott a romániai Konstancaig Kabdebó István aradi máv. tisztviselő.

Azóta a konstantinápolyi urhölgy Radnán lakik s oda kapja férje leveleit. E levelek sok érdekes adatot tartalmaznak. Megírta, hogy az osztrák és magyar alattvalók kimenekültek a fővárosból a tengerre, ahol három Lloyd-hajót rendeztek be számukra s most ott laknak. Az osztrák-magyar követség palotáját katonák őrzik.

A gyujtogatások csaknem napirenden vannak. A zavargást kizárólag az utcai sörredék okozza. Amikor az első rombolás híre elterjedt, a Ganz gyár konstantinápolyi igazgatója, aki különben is szívbeteg ember volt, annyira megrémült, hogy szívszélhűdés következtében meghalt. A zavargások következtében az idegenek tömegesen hagyják el a fővárost.

Kabdebó titkár még beszámolt arról is hitvesének, hogy egy török hadnagy, aki a család jó ismerőse volt, meghalt a harctéren, egy kapitány pedig súlyosan megsebesült.

— Záróra és munkaszünet. A Magyar Kereskedők Egyesülete a kereskedelmi miniszternél megsürgette a nyolc órai záróráról szóló törvényjavaslatnak elkészítését, valamint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénynek kiegészítését. A kereskedelmi miniszter ezt válaszolta az egyesület sürgetésére: A nyolc órai záróráról szóló törvényjavaslat már készen van. A törvényjavaslat részleteiről most még nem nyilatkozhatik, mert előbb a rendes kebelbeli bizottság vitatja meg. A bizottság által letárgyalt javaslatot azután minden érdekelt testületnek véleményezés céljából megküldik. Végül tanácskozásra hívja meg a kereskedelmi minisztérium a szaktestületeket, a melyek meg fogják vitatni az előadói javaslatot. A vasárnapi munkaszünet kiegészítése tárgyában pedig a következő válasz érkezett be: A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény kiegészítésével már szintén elkészült. A minisztérium a teljes vasárnapi munkaszünetet kiterjeszti a főváros közvetlen közelében levő községekre, ugymint Ujpest, Rákospalota, Kispest, Erzsébetfalva, Budafok és Albertfalva községekre.

— Házasság. Klein Annus és dr. Gara Ármín házasságot kötöttek. (Mindem külön éleítés helyett)

Ifj. Kurdán József és Rámer Mária november 17 én d. e. 11 órákor tartja esküvőjét az aradgáji róm. kath. templomban.

— Elhunyt lapkiadó. Rendkívüli körülmények között halt meg ma délután Engel Lajos, aki a Szegedi Naplónak csaknem két évtizede kiadótulajdonosa. Engel, aki 54 esztendőn volt, rendkívüli erejű férfi volt. Szívós kitartását és nagy munkaerejét ismerősei megbámulták. Az utóbbi években azonban ereje hanyatlóban volt, mert érelmeszesedés gyöngítette fizikumát. A népokban Budapestre ment, ahol professzorokkal vizsgáltatta meg magát. Az egyik professzor nagyon mértékletes életmódot tanácsolt neki és figyelmeztette, hogy hagyjon föl a szivarozással.

— Ha föl hagyok a dohányzással — mondta Engel — akkor meghalok.

Ma délelőtt még üzleti ügyeket intézett el a fővárosban és délután fél háromkor gyorsvonatraült, hogy hazautazzék. Kőbánya előtt rosszul lett és mire a vonat Kőbányára ért, Engel meghalt. Szívszélhűdés ölte meg. Holttestét visszavitték Budapestre és az orvostani boncteremben helyezték el. Engel váratlan halála föltűnést keltett Szegeden, ahol jelentékeny szerepet vitt a közéletben. Engel mintegy tizennyolc év előtt került Szegedre Pécsről, ahol a Pécsi Naplónak volt kiadója. Özvegyén kívül Engel Mór szegedi ügyvéd gyászolja.

Eljegyzés. Hoffmann Ferenc eljegyezte özv. Andrejkovits Jánosné, született Schiff Zsófiát Aradon.

— Oroszország mozgósít? Hallé-ból táviratozzák: A német szénbányákban dolgozó orosz munkásokat hazarendelték, hogy azonnal vonuljanak be csapattestekhez.

— Egy nagyváradi gyár zavarai. Nagyváradról jelentik, hogy Moskovicz Farkas, a Moskovicz-féle gyári részvénytársaság igazgatója és Moskovicz Simon, a cipőgyár kereskedelmi igazgatója az igazgatóság által tervezett reorganizációs ültások folytán ma délelőtt bejelentették, hogy állásukról lemondanak. Az igazgatóság elfogadta a lemondást és felkérte Moskovicz Farkast, hogy addig, amíg a megfresedett vezérigazgatói a igazgatói állást betöltik, maradjon meg állásában. A cipőgyár e két vezető emberének lemondása kereskedelmi körökben bizonyos megnyugvást keltett. Az igazgatóság a szükséges reorganizációt eképen fogja keresztül vinni, hogy a gyár termelő képességét napi 1000 pár cipőre fogja felemelni és az üzlet zavartalan biztosítására elsőbbségi részvényeket fog kibocsátani. A Moskovicz-cipőgyár reorganizációjának keresztülvitelére közreműködnek: Hoványi Géza, Schwarz Ferenc földbirtokos, Moskovitz Miklós dr., Kálmán Ernő gyári igazgató, gróf Sándor bankigazgató, Szarvas Imre, Eitner Imre és ifju Chorin Ferenc.

— Ahol csak inasokkal dolgoztatnak. Ma írta alá Green Nándor főkapitány azt a határozatot, amelyben egyrészt utasítja az Aradi Vasipari Részvénytársaságot, hogy a hatósági vizsgálat alkalmával tapasztalt rendellenességeket szüntessék meg, másrészt pedig olyan mulasztásokért, melyek a kibágási törvénybe ütköznek, megindítja a rendőrbírói eljárást. A főkapitány tudomására adja a részvénytársaságnak, hogyha eme kihágások megismétlődnek, az 1884. évi XVII. t. c. 60. szakasza alapján a munkát adó céget megfosztja a tanonc-tartási jogától.

— Gázmérgezés egy iskolában. Budapestről táviratozzák: Ma délután a Gömb-utcában lévő elemi leányiskola ötödik osztályában gázmérgezés volt. A kiömlő gáztól tizenöt gyermek mérgeződött meg. Kettőnek az állapota súlyosabb természetű, ezek Márton Mariska és Kohn Katica, akiket a mentők bevitték a gyermek kórházba. A többi tizenháromat a mentők a lakásukra szállították.

— Egy aradi lakatos gyilkos merénylete.

Az Arad Csanádi vasutak műhelyében dolgozik hat hónap óta Bozsó Sándor 18 esztendő, Szolnokról Aradra jött munkás, akit erőszakos és durva természetű embernek ismertek. Az utóbbi időben a fiatal ember ivásnak adta magát és többször a munka kezdeténél később jelent meg a műhelyben. Ma reggel is jóval 8 óra után jelent meg. Hajdu János művezető, akinek Bozsó elmaradását jelentették, maga elé hívatta irodájába a munkást és ott szép szavakkal igyekezett ráhatni és arra kérte, hogy a maga érdekében javuljon meg. Minthogy a fiatal ember egész külseje a züllöttségnek jeleit árulta el, a művezető, akit igen jó embernek ismernek alantásai, részvétellel kérdezte a munkástól: vajon azért jött-e ma későn, mert betegnek érzi magát? Bozsó válasz helyett rátámadt Hajdura s előbb öklével arcába csapott, majd midőn ez védekezni akart, kést rántott elő és a nálaál sokkal erősebb embert háromszor megszúrta. Az egyik szúrás közvetlenül a szíve alatt érte Hajdút, aki eszméletlenül terült el a földön. A rabbiatus munkást társai tették ártalmatlanná. Érdekes, hogy Bozsó súlyosan megsebzett egy munkást is, aki Hajdu segítségére sietett. Bozsót aztán átadták Szecpkovszki Teofil ügyeletes rendőrtisztnek, aki Kabdebó György doktorral együtt érkezett meg a helyszínre. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy mind a három szúrás veszélyes, mert nemesebb részeket ért és esetleg halálosok is lehetnek. Hajdút a mentők beszállították a kórházba. A rendőrség Bozsót letartóztatta. Átadták a bíróságnak, egyúttal kimondták azt is, hogy a büntetés letöltése után eltoloncoltatják a város területéről.

— Eljegyzés. Nagy Ernő Tözmiskéről eljegyezte Iványi Szerénkét Zarándról. (Mindem külön értesítés helyett.)

— Az aradi zsidóhitközségek harca. A következő sorok közlésére kérték föl bennünket: Az aradi autonom orthodox izraelita hitközség elnöksége konkrét esetekből kifolyólag értesíti az érdekelte hitorsosokat, hogy a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur 1191—1888, 15664—1896, 48743—1907. számú rendeletei, valamint Arad szab. kir. város tanácsának 25364—1912. számú véghatározata értelmében, a város területén lakó zsidók szabadon választhatják azon hitközséget, amelybe belépni ohajtanak. Ezen jelentőségű rendeletek nyilvános közzététele azért vált szükségessé, mert a helybeli neolog izraelita hitközség több olyan hitorsost vett fel tagjai közé és kultuszadóval rótt meg, sőt végrehajtást is vezetett, akik belépési szándékukat a másik hitközségnél bejelentették és ott szabályszerűen be is iktattak. A hivatkozott miniszteri rendeletek ugyanis világosan kimondják, hogy belépési szándék nélkül senki sem sorozható minden előzetes megkérdezése nélkül valamely hitközség kebelébe, hanem olyan helyen, ahol két, vagy több zsidó hitközség van, szabadon választhat az illető polgár, illetve bevárando az önkéntes jelentkezés.

— Csintalan leányok. Szabadkáról jelentik: A polgári leányiskola három tanulója, akik közel laktak egymáshoz, többször összejöttek szüleik lakásán és azzal szórakoztak, hogy ismerős fiatalembereknek telefonozgattak. Amikor egy közöshadseregbeli hadnagyra került a sor, akinek csókot is ígértek, a hadnagy levélben figyelmeztette a leányok csintalanságára az iskola igazgatónjét és a levélben meg is nevezte a három leányt. A leányok hosszas vallatás után beismerték a csíny. Az iskola tanári kara tanácskozmányán két pártra osztották a tanárnok. Egy részük csak osztályfőnöki megrovással akarta megfenyíteni a telefonozgató leányokat, de a szigorubbak azt követelték, hogy mindannyiukat zárják ki az intézetből. Az utóbbiak többségben voltak és így a három leánykát eltávolították az iskolából.

— Az idő. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jólát: Változókéony idő várható, helyenként csapadékkal és egyelőre jelentéktelen hőváltozással. A hőmérséklet déli 12 órakor 6.6 C. fok volt.

— A második kerületi Reiber-párt választási irodája a vasárnapi városi képviselőválasztás alkalmával Weitzer János-utca 8. szám alatt a Czeiler féle házban lesz. A párt vezetősége már most megkéri a végrehajtó bizottsági tagokat, hogy a választás napján reggel nyolc órakor jelenjenek meg a pártirodában.

— Aszfaltozunk? Az október havi törvényhatósági bizottsági közgyűlés elhatározta, hogy a Varjassy-utca burkolását végrehajtja, még mielőtt a miniszter jóváhagyná a 680000 kövezési, illetve burkolási kölcsönt. A határozatnak megfelelően a tanács ma tartott ülésében utasította a mérnöki hivatalt, hogy úgy az aszfalt, mint a kockakő, valamint a keramit burkolásra vonatkozólag is állítsa össze az árlejtés feltételeit. Ennek megtörténte után a gazdasági szék kifogja tűzni a határnapot és lehetséges, hogy már a decemberi ülés határozhat a fölött, hogy milyen anyaggal és ki által akarja burkoltatni a Varjassy Lajos-utcát.

— Neumann M. úri szabó cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaruha telepe Arad Elősmert legjobb minőségű árú. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. 5111

— Nyilvános köszönet. Özv. Petrovits Mihályné urrő, ifj. Knirszky Iván ravatalára szánt koszoru megváltása fejében 10 koronát adományozott az aradi tüdőbeteg gondozó intézet céljaira, mely nemes adományért ezúton mond hálás köszönetet az intézmény nevében Herman Károly dr. id. pénztáros. — Seidner Frigyes dr. és neje Deutsch Armin ravatalára szánt koszoru megváltására 10 koronát adományozott az izr. jótékony négyesületnek, amelyért az elnökség köszönetet mond.

— Modern ékszerek, műtövös tárgyak nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányu órák szolid árban beszerezhetők Igaz Sándor első-rengu ékszerésznél Arad, Aldrássy-tér, Minorita-palota. Telefon 821.

— Birtokcsere. Az elmúlt napokban Aradon a következő birtokváltozások történtek: Komáromy Elek és neje eladják az aradi Lahner György utca 1a. sz. házat 12500 koronáért Gelus Titusznak. — Özv. Lung Jánosné eladja az aradi Margit utcai ingatlant 8000 koronáért Schlontz Sándornak. Westmann Zsigmondné eladja az aradi Asztalos Sándor-utca 8. sz. házat 17000 koronáért Spielmann Áronnak. — Özv. Barthel Jánosné eladja az aradi Pécskai országút 12. sz. házat 34000 koronáért Grósz Emánuelnek. — Gellényi Sándor és neje eladják az aradi Török Gábor utca 22. számú házat 12800 koronáért Páll Jenő és nejének. — Dvorzsák Lajos és neje eladják az aradi Gyár utca 15. sz. házat 5500 koronáért Nagy Gusztávnak. — Spiroch Lajos eladja az aradi Vadászúrt utca 4. sz. és Tökölly Imre-utca 18. sz. házakat 27000 koronáért Steiner Jakabnak.

— Orvosi körökből. Zimmermann Károly dr., Aradvármegye kórházának igazgató sebész főorvosa lakását Perényi utca 7. szám alá (Sárosi utca sarok) helyezte át és itt hétköznapokon 2-3 óra között rendel. Telefonszáma 957.

— Corvin könyvnyomdai műintézet, Lányi Izsó értesíti igen tisztelt rendelőt, hogy könyvnyomdáját Deák Ferenc-u. 89. sz. alól Deák Ferenc-u. 33-34. sz. alá helyezte át.

— Ujonnan-átalakított és megnagyobbított ékszerüzletemet ajánlom a nagyközönség szíves figyelmébe, hol elsőrendű ékszerek nagy választékban legelőnyösebben kaphatók. Ékszerkészítéseket és javításokat legszakoszerűbben elvállalok. Waldmann I. Szabadság tér 15. 5761

— Filharmoniai hangverseny ma és este 8 órakor.

— Hogy a tavaszi kirándulások veszedelemmel járnak, azt mindenki tudja, aki részt vett bennök. Szél, por, eső, hőváltozás, mindegyikből jut ilyenkor részünk, amelyek a képzelhető legrosszabb hatással vannak a torok érzékeny nyálhártyáira és a légzőcsövekre. Olvasóink egyike értesít arról, hogy mindezen bajokat esztendő óta sikerült távol tartani. Fáy szódéni ásványpasztillát tartván készleten. Ha olyan volt az idő, hogy meghűléstől lehetett tartani, időközönként egy egy pasztillát vett be és bizony a kirándulás mindig baj nélkül végződött. Ismerve Fáy valódi ásványpasztillának kitűnő hatását, ezen férfi tapasztalatait igen könnyen megértjük. 6681

— Sérüléseknél igen sok esetben kénytelenek vagyunk valamely jó kötszert keresni, illetve ajánlani. Ilyen alkalmas és jól bevált szer, mely antiseptikus, hűsítő és fájdalomcsillapító, hegező hatással fogva az egész monarchiában jól ismert prágai házikenőcs Fragner B. cs. és k. udvari szállító gyógyszerárúháza Prágában. Mivel a kenőcs évek múltán sem változik s hatásából nem veszít, szükséges, hogy minden háztartásban előre nem látható esetekre készletben legyen. 7163

— Minden háziasszony el lesz ragadtatva az idei Messmer teától. Az erős zamatos angol keverék 1/2 kilonként K 5 — és a kedvelt orosz keverék 1/2 kilonként K 6 — egy valóban ideális italt adnak. Kisebb csomagok — 50 fillértől egész 110 fillérig. Kapható Hoffmann Ottó, Pollák József, Guttmann Samu cégeknek Arad, Schwartz Ferenc úrnál Lippa. 7471

— Gyógyíthatók-e a tüdőbajok? Ezen fontos kérdéssel foglalkozik egy népszerű füzet melyet a Finsen-gyógyintézet főorvosa Dr. med. H. Guttmann szerkesztett. Egész új módszert és utat találunk itt ilyen betegségek gyógyításához. Hogy minden beteg, aki torok, gége és tüdőbajban szenved, ezen füzethez juthasson, teljesen ingyen és portómentesen küldjük ezt minden ilyen betegnek. Akinek erre szüksége van írjon egy levelező lapot pontos címmel Puhlmann & Co. Berlin 947 Müggelstr. 25. A könyvet minden rendelő azonnal teljesen ingyen kapja. 7511

— Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora” folytonégy kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tűzhe-lyek olcsó árért kaphatók Pöhm János vaskereskedésében Szabadság tér. 6571

— Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét az Asztalos Sándor-utcai Csipkeárúháznak mai számunkban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpáru cégnek mai hirdetésére.

— Uri hölgyközönség szíves figyelmébe ajánlom angol és francia női divat terméket Karpelesz Irén Aulich Lajos utca 20. sz. I. emelet. 7235

— Női kalapok, kalapdiszek, tollak, selymek, bársonyok kiárusítása Arad, Andrassy-tér 20. sz. alatt, Fischer Eliz-palotában, benn az udvarban a Schweiger és Békési-cég csőd-tömegéből, legnagyobb választék a legújabb bécsi divat szerint mintegy 800 darab őszi, téli, nyári kalapokban. Az üzlet reggeltől estig nyitva mindennap. Az árú egy harmadában adatnak el. Kiárusító Békési Mariska, a cég egyik volt tagja. 7458

— Brüll Nővérek francia és angol divattermék Batthyány-utca 17. szám alatt megnyit. Elsőrangú izlés és szabás. 7877

— A világhírű Tetra higiénikus csöcszemő és gyermek kelengye főraktár Scherhag H. és Fia cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

677

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízközpontokban és gyógyszerárúházaiban.

SCHULTES ÁGOST Szécsény-Lipóci Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V. Radófi-csokpart 2. 5101

— Smyrna munkák a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stilszerű mintákban. *Női kézimunka különlegességek, a legcélszerűbb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és kélékek, rövidárak, harisnyák, keztyűk, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben.* Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota, Telefon 941.

— Uri hölgyközönséget értesítem, hogy *női divattermetet Rákóczi utca 7. sz. alá helyeztem, ahol módomban áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni.* Tisztelettel *Huppert Henrik* női szabó. 7450

— *Kotányi féle paprika, kávé, tea feltűl mulhatalan.* Egyedüli elárúsító *Robitsek József, József főherceg-ut 8.*

— Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjötték és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó áraink mellett senki sem versenyezhet velem. *Grünblatt Antonia* női kalap divatterme Szabadság-tér 11. 1756

— 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszerárban Arad, Boros Béni-tér. 7031

— Papírfeldolgozó vállalat *Ingusz I. és Fia* Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagyban kalap-, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatokat kérni.

— Üzlet áthelyezés miatt *rendkívüli lezártított árak* Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrássy-tér 15.

— A legmegbízhatóbbak a *Messenger-boyok.* Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(*Képletes beszéd.*) Kedves fiatal házaspár találmánya, akik régebben a nagy nyilvánosság előtt gyakorta nem a legszalonképesebb kifejezésekkel illették egymást. A multkoriban baráti intelemre elhatározták, hogy ezután képletesen fogják adandó alkalommal egymásról véleményüket nyilvánítani.

A fiatal férj dicsekszik a kávéházban:

— Már egészen beleszoktam a képletes beszédbe. Otthon, amikor csak magunk vagyunk, akkor is azt használom. Legutóbb megharagudtam az asszonyra és erős kitétel helyett azt mondtam:

— *Te 31-ike!*

(*Napoleon konzul.*) A pesti élet egyik legmulatságosabb alakja egy ur: egyik délamerikai exotikus állam főkonzula, de mellékfoglalkozására nézve különben szabó.

Aradon járt a multkoriban. Az egyik kávéházban egy ismerőse szívélyesen üdvözölte:

Jó napot konzul ur!

Egy újságíró hallva a köszöntést, rosszmájúan szólt a köszönőhöz:

— Ugyan kérem, hát hogy mondhat ilyet! Az a Napoleon, az volt konzul. T. ur, az főkonzul!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A Maros hajózhatóvá tétele. Tisza István grófnak hétfői aradi tartózkodása alkalmából érdekes és fontos feliratot nyújt át az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöksége. Az aradi, brassói, kolozsvári, marosvásárhelyi és szegedi kamarák együttesen mozgalmat indítottak a Maros hajózhatóvá tétele tárgyában és a mozgalom irányításával megbízott aradi kereskedelmi és iparkamara ebben az ügyben terjedelmes memorandumot készült Arad város országgyűlési képviselője, Tisza István gróf útján a képviselőház elé terjesztetni. A memorandum, melyet tetszetős nyomtatott füzetben sokszorosítottak, behatóan foglalkozik a vízutak fejlesztésének áruforgalmi, ipari és mezőgazdasági szükségességével és részletezi azokat az előnyöket, amelyek az erdélyi és Erdéllyel szomszédos marosmenti részeket érnék a Maros hajóz-

hatóvá tételével. Mindezek alapján a memorandum azt kéri, hogy az 1913. évi földművelésügyi költségvetés tárgyalásánál *mondja ki a képviselőház, hogy a Marost a torkolat és Marosvásárhelyi közti szakaszon mederrendezéssel és partszabályozással hajózhatóvá teszi,* erre a célra a földművelési miniszternek a tizenkét milliós maros szabályozási alaphól évi egy millió koronát bocsát rendelkezésre, sőt ha szükséges, még többet is. — A memorandumnak a képviselőház elé juttatására Tisza István grótot kéri meg hélión a kamara elnöksége.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 16

Készáru.

Amerika 1 olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge. 10.000 mm. szilárdan tartott.

Határidő.

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza 1913. Áprilisi	11.87—11.88	11.87—11.88
Rozs 1913. Áprilisi	10.47—10.48	10.47—10.48
Tengeri 1913. májusi	7.84—7.85	7.84—7.85
Zab 1913. Áprilisi	10.87—10.88	10.84—10.85

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (nov. 16.)

Magyar hitel	— — — — —	806.—
Osztrák hitel	— — — — —	615.—
4% koronajáradék	— — — — —	84.65
Osztr.-magy.-államvasuti	— — — — —	668.50
Jelzálogbank	— — — — —	427.50
Leszámitolóbank	— — — — —	519.—
Hazai Bank	— — — — —	290.—
Magyar Bank	— — — — —	556.—
Keresk. Bank	— — — — —	3730.—
Rimamurányi	— — — — —	716.—
Salgótarjáni	— — — — —	773.—
Közuti Vasut	— — — — —	683.50
Városi Villamos	— — — — —	379.—

Bécsi értéktőzsde (nov. 16.)

Osztrák hitel	— — — — —	514.50
Magyar hitel	— — — — —	805.20
Osztrák-magyar államv.	— — — — —	688.50
Déli vasut	— — — — —	105.50

Felolós szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1912. november hó 17-én:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

A kis gróf.

Operette 8 felvonásban.

Este 7/8 órakor rendes helyárrakkal:

B) Bérlet. B) Bérlet.

Abrahám a menyországban.

Operette 8 felvonásban. Írták Willner és Bodánszky. Fordították Molnár Ferenc és Heltai Jenő. Zenéjét szerzette Granibhstaeden Brunó. Karnagy Tilger Árpád. Rendező Polgár Sandor.

SZEMÉLYEK:

Fischer	Gyöző A.	Heátaági	Nógrádi M.
Ridy	Kállay J.	Metkovits	Hajjutska
Dr. Marosfy	Balázs B.	Csipke Rozs	Diossy
Csóthy	Huszár	Tivadar	Herold
Szilvóry	Dr. Beragi	Selyem Sári	Hampel Ilona
Zicsi	Delli L.	Tollas Juci	Ajtáiné

Kezdete este 7/8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Háró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. november 17-én:

1. Az elcsereit vőlegény. Humoros. — 2. A tábornok gyermekei. Színmű három felvonásban.

Előadások kezdete délután 2 órától folytatólagosan este 11 óráig.

A kövérek szenvedései.

Hogy a kövérség az életerőt tetemesen csökkenti, kitűnik már abból az egyszerű tényből, hogy a soványok a forróvívi éghajlatot sokkal jobban elbírik és ami t statisztikailag a legnagyobb pontossággal van bebizonyítva, jóval tovább élnek, továbbá testileg feltétlenül munkaképesebbek, mint a kövérek.

Arra, akinek már 25—35 éves korában vagy még hamarabb u. n. „duzzadó keble“ van, a legkövetesebb biztonssággal mondhatjuk, hogy nem fog magas kort elérni, kivéve, ha nem sikerül kedvező módon e kövérségtől megszabadulnia.

A túl nagy hájtömeg csúnyává tesz, csökkenti munkaképességünket, meggátolja előrehaladásunkat és embertársaink guanyává tesz ki.

De nem arról a hátrányról óhajtunk beszélni, amelyet a kövérség hivatásunkban és létünk élvezetében okoz, hanem inkább a kövérségnek az egészségünkre és életünkre való veszélyére — amely különösen az idősebb korban jelentkezik — szándékszunk rámutatni.

A kövérség a megzavart anyagcsere következménye és e zavar annyival inkább válhat komollyá, mennél jobban a korpulencia ki van fejlődve.

A kövérség a későbbi szenvedések — mint asztma, cukorbetegség, reuma, csusz, emésztési zavarok, szívbetegségek, vértelenség — amely gutaütéssé válhat — véredényelmeszesedés, bőrbetegségek, katarrus iránti hajlam, belső gyulladások, aranyér, májbetegség, szóval a betegségek egész rajának, amelyeket még egyenként vagy egyszerre több betegség követhet és amelyek az életet megrövidítik — csakis kezdete.

A kövérség elleni kúra csak a megzavart anyagcsere helyreállításából indulhat ki, minden más fölösleges önkínzás, egyszersmind igen könnyen veszélyessé is válhat.

Érőszakos uton még senkisémm szabadult meg kövérségtől, anélkül, hogy egészségében kárt ne tett volna, kivéve azt az esetet, amikor a kövérséget lustaság, szesz italok élvezete, bőséges táplálkozás idézte elő. Ha ez az eset forog fenn, akkor a favágás és böjtölés nem árthat sokat. Azonban a kövérségnek azt a nemét, amely legszívesebben „önhibán kívüli korpulenciának“ neveznénk, másköz kell kezelni. A vérnek több alkáliit tartalmazó anyagot kell szolgáltatni. Ennek következtében a szénsav felvételére alkalmasabbá válik és az anyagcsere tovább haladhat a maga rendes útján. A tápláló anyagok nem zsírtömeggé, hanem erővé alakulnak át és a mozgáshoz több kedvet érzünk.

Ujjab zsírtömeg nem rakódik le és a többlet is felhasználódik.

A legjobban lehetne ezt friss gyümölcs élvezetével elérni, ha általában ily sok gyümölcsöt képesek volnánk megemészteni.

Amennyiben ez nem lehetséges, a tudomány emberei keresték azokat az anyagokat, amelyek a gyümölcsökben az anyagcsere javító és a zsírt csökkentő hatást előidézik és azt találták, hogy ez anyagok a gyümölcsökben levő bizonyos savak és sók. Ez anyagokat összeállítva, feltaláltak egy szert, amely kevés pasztillában éppen annyi hatásos anyagot tartalmaz, mint teli kosár gyümölcs.

E szer, mint Professor Dr. von Ganting „Vitalito“-ja ismeretes és számos orvos és laikus igazolja hatását.

A Vitalitonak meg van az az előnye, hogy használata nem von maga után semmiféle káros vagy kellemetlen hatást, mint álmatlanságot és idegességet, továbbá minden diéta és előírás, szóval önkínzás nélkül is megvan a maga hatása.

Hatása nem rögtöni hanem fokozatos, ennek következtében nem idéz elő, mint más gyógykezelés, beesett és ráncos arcot, hanem a bőr feszessé, arcunk és testtartásunk nem öregebbé, sőt fiatalabbá válik.

Emellé a Vitalito foglalkozásunkban minden zavar nélkül használható és kellemes ízű.

Erről minden érdeklődő teljesen díjmentesen meggyőződést szerezhethet magának. Nem kell mást tennie csak a következő címre: Professor Dr. von Ganting G. m. b. H., Berlin 35, Postafiók A. 543. egy levelezőlapot írnia, erre azonnal kap egy próbadozot. Magától értetődik, hogy ily szernek, amelyből mindenki kaphat próbát, nem kell a vizsgálatról félni. Így tehát minden kövérnek sürgőseu ajánlatjuk, hogy ezt az alkalmat azonnal felhasználja. 7396

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Cránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadi
Ma vasárnap, 1912. november 17-én:

1. Mozgófénykép-ujság. A legújabb világesemények. —
2. Drágán vásárolt boldogság. Társadalmi dráma az életből 3 felvonásban. — 3. Pali mint szolgál. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódásgosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Herbay Gyula mint férje a saját, ugy gyermekei és az összes rokonság nevében is mély fájdalommal tudatja hön szeretett nejének, illetve anyá, meny, testvér, sógornő és rokonnak

Herbay Gyuláné,
szül. Tamasdán Lukretia

folyó évi november hó 16-án délután fél 3 órakor életének 43-ik boldog házasságának 15-ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elbunyitát. Drága halottunk földi maradványai folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor fognak a gyászházban (Széchenyi-utca 1 sz.) a gör. kat. román egyház szertartásai szerint bezeneltetni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Arad, 1912. évi november 16-án.

Béke veled! Örökké siratunk!

Öz. Herbay Sándorné anyós. Dr. Plopu Györgyné szül. Tamasdán Sylvia, Tamasdán Livius dr. ügyvéd testvérei. Bonts Flóra, Herbay Eugénia, Herbay Stella, Herbay Sylvia, Herbay Lucia gyermekei. Plopu György dr. kir. kuriai bíró, Herbay Sylvius csász. és kir. ezredes és neje szül. Popp Valéria. Herbay Sándor és neje szül. Popp Mária, Herbay Demeter csász. és kir. őrnagy. Rozvány Pál mérnök és neje szül. Herbay Minerva, Herbay Agoston jegyző és neje szül. Popp-Botta Cornelia, Herbay Emil csász. és kir. főhadnagy sógor és sógornői.

Varga Imre első temetés-rendező intézete
Arad, Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37.
Éjjeli szolgálat: 738.

Limbeck János és Fia
első m. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Kneffel Lajosné szül. Kónya Marianne, mint leánya, Kneffel Lajos mint veje, saját, ugy az összes rokonok és jóbarátok nevében megtört szívvel tudatják, a forrón szeretett és felejtethetlen jó apa, após, legjobb rokon és jóbarát

Kónya Lajos,

ny. honvéd alezredes, a vitézségi ezüst érem és hadi érem tulajdonosa, f. é. november hó 16-án, életének 78-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A bodogult földi maradványai november hó 17-én d. u. 3 órakor fognak Andrassy-utca 6. számú gyászházban a református egyház szertartásai szerint tartandó ima után megáldatni és a felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Arad, 1912. november hó 16-án.

Áldott legyen emlékezete!

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TARSÁ

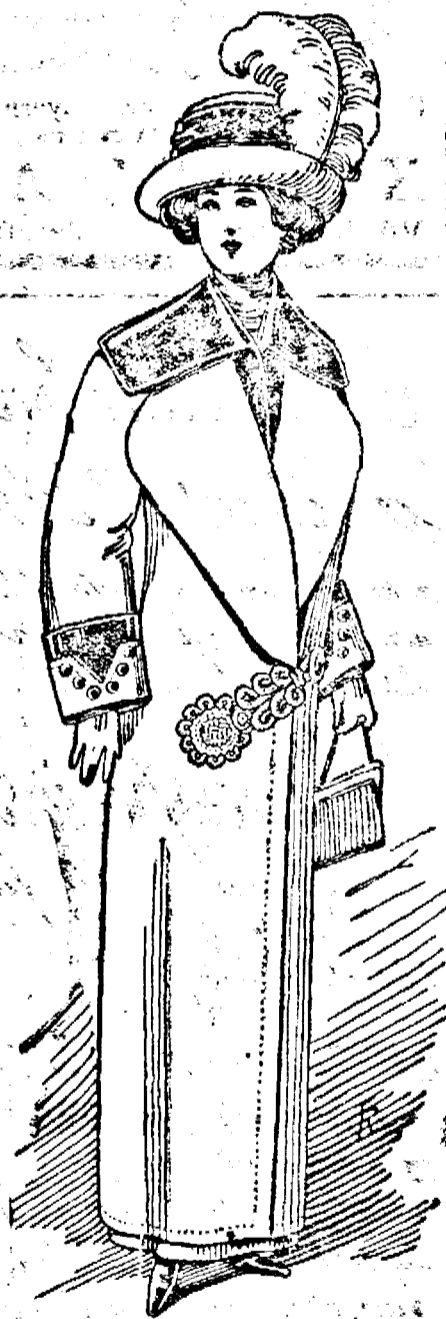
női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8

A Minorita-templom bejáratával szemben.

TEL:
855.

SZABOTT
AR

Ujdonságok:

- Angol felöltők
- Plüsch kabátok
- Posztó köpenyegek
- Szőrme kabátok
- Színházi köpenyegek
- Leányka és Gyermekek kabátokban
- Szőrme garnitúrák nagy választékban

Legújabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

EREDETI

Angol Rumok, angol és orosz

TEÁK,

Cognacok, liqueurök, Rum és liqueur essenciák a legjobb minőségben kaphatók ::

TÖRÖK ANDOR

ÉS TÁRSA

:: drogeriájában ::

Arad, Andrassy-tér 20.

Cipőkülönlegességek
Amerikai, Angol és Francia fagonban ::

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Telefon 335. Cipőim kényelmesek mivel azokat. Telefon 335.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. I. sz. veszem.

Tájékoztatás cipőrendelésnél!

Írásbeli rendelésnél elegendő, ha papírspra rálépve a láb körvonalait ironnal megjelöljük, mint az ábrán látható.

KUTÁNYI J., ARAD,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált
tüdőhurutok ellen
friss és idült
köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.

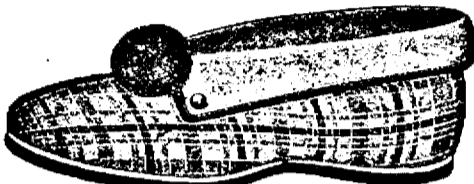
Nyílttér.

Sárcipő (Galoschnl)
nyé'v és anélkül
Férfi 6 kor. Női 5 kor.

Szabott árak.
Óriási választék hócipőkben
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 835.

Valódi teveszór comócipő.

Férfi 5 kor. Női 4 kor. Gyermekek 3 kor.
kapható
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 835.

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves
ügyes fiu
nyomdász-tanulónak
felvétetik.

Világhírű
Hazelwood
amerikai
czipők

egyedüli lerakata 16 K., 20-24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 835

*Csuk azoknak:
a cigarettároknek,
a kik egészségükre való tekintetből
nem sajnálnak naponta 1-2 fillérrel
többet kiadni:*

Cluspecialité

120 lap 20 fillér
70 " 12 " " "
1 doboz (100) hüvely 70 " " "

*Orvosi tanácsra a hüvelykecs
és lapocskák bronch- és szinnyo-
más valamint sziradékok figyelmesebb
szemből nélkül vannak, de minden
lapocskában és hüvelyben benne
van viszonyossal a védjegy
és a gyáros aláírása. Modiano*

Főraktár a magy. kir. dohány- és szivarkü
lönlegességi árudában. 8912

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna 13 K.
Antilop divat magas cipő 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő 9 K.

Tartozik ■ Követel
praktikus
kézi zsebfüzet
kapható az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában.
Ára 20 fillér.

Igen jó eredményeiket alkalmazzák

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
SAVANYÚVIZ

A legelőh
megbetegedésnél,
a garat és hörgők
hurutjánál, tüdő- és
mellhártya-gyulladásnál.

0997

Amerikai es angol formájú
ermek, leány es fiu **cipők,**
vizhatlan

adász cipők

zt és t. l., vol ea 16-11 cipők
legjobb ml. 6-8 gyon és leg-
ujabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Beyoégárban 1900
K 16-50 és K 20-50 arban
Kisárólag

WEINBERGER JANOS-NAL

ARAD ES TEMESVAR.
Divatjukat multa visszamaradt áruk lólarban.

Nyilttér.

6752

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a Réthy-féle pemetefü czukorkánál.
 Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félét kérjük, mivel sok hasonlótalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta **RÉTHY** név van a
 1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 kor. Minőnütt kapható.
 Csak Réthy-félét fogadjanak el! 6911

Korányinál

a Szabadságtéren
 Mesés öltönyök már 10 K.-tól
 Angol felöltők 16 K.-tól
Nagy választék téli és szörme kabátokban
Óriási választék cipőkben és kalapokban.

SÉRÜLÉSEK

minden fajt gondosan meg kell óvni a tisztálanságtól, mert ezáltal a legkisebb sérülés is veszélyes, nehezen gyógyítható sebbé válhat. 40 év óta bevált, megbízható köztudott a **Prágai házi kenőcs**, mely megóvja a sebet, enyhíti a gyulladást és a fájdalmat, hűsítően hat, a sebet behozza hamar gyógyulja.

POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT.

1 egész doboz 70 fillér, postán 2 kor. 60 fillér előleges befizetés után
 4 doboz, 7 koronáért 10 doboz
 külf. franko az osztr. és magy. monarchia állomására.

Vigyázzunk a preparátum és a készítő nevére, ár és védjegy csak 70 fillér árban valódi.

Főraktár:

B. FRAGNER,

cs. és kir. udvari szállító
 Gyógyszertára „A FEKETE SAS”-HOZ.
 Prága, Kleinseite, 203. Morudagasse sarkán.
 Ausztria és Magyarország gyógytáraiban rektáron.

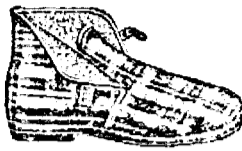
Óriási választék
 téli női és férfi cipőkben, meglepő
 olcsó árakban.

2041

Kapható

Kutányi J.
 ARAD, Vörösmarty-u. 1.
 Telefon 885.

Nagyválaszték amerikai női fűzős és gombos cipőkben 9 kor., 10 kor., 11 kor., 12 kor., és 14 koronától egész 25 korona árig kapható

KUTÁNYI J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Alkalmi cipő kedvelt facon minden színben kapható

Kutányi J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Elsőrendű Galoschnik (sárcipő)

nyelv és nyelv nélküliek, valamint hócipők nagy választékban. Kapható

Kutányi J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Elsőrendű Vadász és Tourista cipők.

Kapható
Kutányi J.
 ARAD,
 Vörösmarty-u. 1
 2041 Telefon 335.

A legújabb divat, 1912-1913. évi téli idényre, csak ezen fazonu cipők.

Kaphatók

KUTÁNYI J. Arad,
 Vörösmarty-u. 1. sz.
 Telefon szám 335.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

120,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Molnár F.: A farkas, Kaffka M. Szinek és évek, Maupassant G.: Egy élet, Bor szem Jankó naptára 1918. évre, Biró L.: Sárga Liliom, Biró-Lengyel: A cárnő, Földes J.: Fekete ország, Beldi J.: A gyanus király, Szomaházy J.: Baccarat, Karinthy F.: Görbe tükör, Ohnet Gy.: Halál Bonapartera, Formont M.: Az üres szoba, Biró L.: Rablólovag, Alba Nevis: Ádámok, Évák, Gábor A.: Pesti sírámok, Krudy Gy.: Francia kastély, Gró J.: Nobel Árpád kalandjai, Snaith G.: Fitzné, Croker M. B.: Asszony a bakon, Dandet E.: Az élet sodrában, Voss S.: A költő és az asszony, Tolsztoj L.: Hadzsi-Murát, Bodkin D.: Beck Pál, Bang. Úton, Potapenko: Egy család története, Kálnoki I.: Igen Czenczi, Dumas: Napoleon élete, Tabéry G.: A néma harc, Baret A. W.: A towerhili titok, Lázár J.: Betulia virága, Karinthy F. Esik a hó, Herceg F.: Alomország, Szomoró D.: Györgyike drága gyermek, France Anatole: Pinguinek szigete, Bródy S.: Imre herceg, Csehov: Az orvos felesége, Koronghy D.: Diadalének.

Németben: Hermann G.: Die Nach des Dr. Herzfeld, Loti P.: Die Entzauberten, Glyn E.: Seine Stunde, Schu. bin O.: Heil dir im Siegerkranz, Anzengruber L.: Die Kameradin, Strindberg A.: An offener See, Bernhard O.: Adelheid Roland's Schicksal, Voss R.: Die Herzogin von Plaisanze, Werner E.: Weg des Schicksals, Hartwig G.: Wenn du mich liebst, Jugendträume, Die goldene Gans, Stacpoole V.: Die letzte Karte, Schweriner O.: Mit versiegelten Orders, Herceg R.: Die Burgkinder, Raff H.: Der Nebelreiter, Scheider M.: Zwei Ehen, Georgy E.: Die Erlöserin, Hardt E.: Die lieben Nächsten Brandenfels H.: Das Kuckucksei, Glyn E.: Der Liebesroman einer Königin, Selmer G.: Der Inspector auf Liltala, Hauptmann H.: Wer bin ich? Klinkowstroem: Der Schatz im Grossen Bären, Gagern-Rospoth: Der Roman einer Hofdame, Lux A.: Grillparzers Liebesroman.

Köicsöndij: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiizsgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsöntári díj havi 2 kor., vagy lázetenként 20 fill.

Legújabbak: Cuvillier: A lila Domino, Simkó Szekeres Katóka, Dr. Kárpát: Esüsttükros kávéházba, Fischer: Ici-pici nő! Fehér: „Mon Idole” Kálmán: Der Zigeunerprimás Jarnó: Tengerész Kató. Eysler: Bum, — bum polka, Darowsky: Lány, angol lány! Vincze: A limonádé ezredes, Zerkovitz: Sokszor úgy szeretnék sirni. E. Eysler: Der Frauenfresser.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon

181

UJ KÖNYVEK.

— **A Hét.** Kiss József hetilapja pályafutásának huszonnegyedik esztendőjét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát A Hét indította. Ez a lap volt kezdettől fogva az, amely utat nyitott az új hangoknak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatokon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is fiatalos erőt, eleven harciasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Esztétikai törvénye, hogy minden, a mi szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nivót többre becsüli mint a felapott jelszavakat, a kétes értékek előtt nem hódol meg csak azért, hogy aláztosnak lássék. Cikkeit a magyar hírlapirodalom legkiválóbb erői írják, novellái magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglevő irányzatok mindegyikét. Rovatai, melyekben az irodalmi, színházi és művészi eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasak és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Töl és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai A Hétnek. A Hét előfizetési ára félévre 10 korona. A ki a januártól kezdődő előfizetés összegét már most beküldi, annak újévig ingyen küldik a lapot. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.) ingyen küld.

— **Aradi verseskönyv.** A napokban egy új könyv fog megjelenni az aradi könyvpiacra. **Polgár László** verseskönyve. Polgár ki már régóta foglalozik a költészettel s már több verse jelent meg a fővárosi szépirodalmi lapokban most az aradi közönségnek óhajta bemutatni műveinek egy részét. Akik ismerik a fiatal szerző tehetségét nagy várakozással tekintenek Polgár László verseskönyve elé, mely három részre lesz osztva. Az első részben szociális irányú, a második részben szerelmi, a harmadik részben pedig elbeszélő költemények lesznek. A csinos kiállítású könyv — melynek előszavát **Faraó Rezső** írta — ára 2 korona. Megrendelhető a szerzőnél.

— **Egy csanádmegyei orvos vigjátéka.** („A fecsegők.”) Csöndben, zajtalanul, de annál szebb eredményt produkálva munkálkodik a szomszédos Battonyán egy érdemes magyar író: **Hofman Antal** dr. Csanádmegye tiszteltbeli főorvosa, akinek új könyve nemrég jelent meg **A fecsegők** címmel. Hofman dr. ama kevés szerény írók közé tartozik, akik nem anyagi érdekből, hanem lelki szükségéből írnak. A kenyérért való harcban azt tekintik pibénésnek ezek az egyszerű emberek, ha csöndben elvonulhatnak és néhány óráig az irodalom számára tárhatják ki lelkiüket. A csanádmegyei író **Antonius Claudius** álnév alatt három felvonásos vigjátékot írt. A témája nemes és egyszerű. Nem ostromolnia a halhatatlanságot ez a szindarab, de ostrom nélkül is meghódítja a szépségekben és emelkedett gondolkodásban gyönyörködni tudó embereket. Nem közhelyek, nem kávéházi élcek, nem receptszerű bohózatok jelenetek gyűjteménye ez a vigjáték, hanem tiszta, derűs szemmel látó és melegen érző írónak sikerre számító alkotása. Ennél kevésbbé jól fölépített színpadi művek kerültek már előadásra budapesti színpadokon. Ha valamely fővárosi, vagy vidéki színház beillesztené a repertoárjába, nyerne vele a színpad is, a közönség is, sőt még a kassza se szenvedne meg.

— **Szőlészeti és borászati tanácsadó.** Szőlősgazdáknak és borkereskedőknek nélkülözhetetlen tanácsadója a **„Borászati zsebnaptár”**. Ez a nagy elterjedtségnek örvendő könyvecske behatóan leírja az összes teendőket a szőlőben és pincében. Végül ismerteti a pezsgőgyártást, pálinkafőzést, ecetkészítést stb. A **„Borászati zsebnaptár”** díszes vászonkötésben, a **„Borászati Lapok”** kiadóhivatalában (Bpest, IX., Üllői-ut 25. II. 11.) és minden könyvkereskedésben kapható, ára díjmentes küldéssel 3-20 k.

— **Kincses Kalendárium 1913.** A várva-várt tanácsadó, az intim jóbarát, bajaink tudója, tudatlanságunk bölcs oktatója megérkezett. Jöttét kíváncsian lestük; a **Kincses Kalendárium** évről-évre oly nagy haladást, tökéletesedést, gazdagodást mutat, hogy kételkednünk kellett, vajjon az 1913-as megint jobb lesz e elődjénél, mert erre a rekordra vállalkoznia nem csekély feladat volt. De kétségünk eloszlott. Az új kalendárium azt bizonyítja, hogy a szerkesztő éberségének, gondjának, leleményének, folytonos tanulásának sikerül a legjobbnál is még egy fokkal jobbat produkálnia. Maga a kalendáriumi rész is már egész tudomány. Aki alaposan végigtanulmányozza, az tisztában lesz az alkalmazott csillagászat legfőbb principiumaival és közben elsajátított egész csomó becses gyakorlati ismeretet. Kétújdonsággal van összeállítva az év története. Mi érdekli ma a leg-erősebben a modern embert a technika csodái közt? A repülésnek immár megoldott problémája. A **Kincses Kalendárium** nagyszerű cikkeket szentel az aviatikának és pompás képekben mutatja be a repülőgépek legfőbb típusait. Azzal, hogy az 1911-12. év aviatikai eseményeit felsorolja, egyúttal elkíséri ezt a bámulatos emberi alkotást fejlődésének legvégső, legtökéletesebb fokáig. Jut hely a természettudományoknak, a medicinának, a kertészetnek, a színpadi művészetnek, de Hogarth, a nagy angol satirikus festő művészetének is. Az olasz-török háború méltó másaként a stockholmi békés háborúnak, az Olimpiásznak is kimerítő és érdekesítő történetét kapjuk több mint másfél sűrűn nyomtatott iven, amely tele van szórva a leg-szebb és legjellemzőbb képekkel. Mindenki meg fogja találni a **Kincses Kalendáriumban** azt, amit keres, amire aggodalmait, szorongatásait, köznapjainak gondjait vagy ideális tudásvágya közben feleletet vár. Kérdések és feleletre fog nektek. Zörgessétek kincsesházához a Budapesti Hírlapnál, de minden könyvesboltban is.)

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az **ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG** könyvnyomdájában.

FONTOS ÉRTESÍTÉS!

Óriási készletünk teszi lehetővé, hogy elsőrangú amerikai cipőkülönlegeségeinkben minden láb megtalálja a helyes méretű és a láb alkatának megfelelő formájú cipőt. Egy kísérlet mindenkit meggyőzhet ennek valódiságáról, annál is inkább, mert meg nem felelő cipőket mindenkor kicserélünk.

KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKET
S A MÉRTÉKVÉTELI UTASÍTÁST!

AMERICAN SHOES COMPANY Ltd.

Központi főüzlet:
Budapest, IV. Kegyő-tér 1. Királyi bérp.

Üzletek:
V. Dorottya-u. 6. Erzsébet-körut 42.
Debrecen: Piac-u. 44.
Zagreb: Ilica 22.

5963

Magy. kir. szab. osztályosrajáték.

Az 1912. november 21. és 23-án kezdődő

XXXI. sorsjáték

I. osztályának

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronás nyeremények. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon.

7172

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

LÓPOKRÓCOK minden minőségben BRAUN MIKSA cégnél

olcsón beszerezhetők ARAD, Boros Beni-tér 2. szám. Telefon 594. 7001 Telefon 594.

310740—Cl. szám.

Magyar Királyi Államvasutak.

Magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutigazgatóságok.

(A magyar-osztrák és bosznia-hercegovinai vasutakon érvényes vasuti árudíjzabás I. rész B szakaszához és a vasuti állatdíjzabáshoz I. rész a IV. pótlékok életbeléptetése.)

1912. évi december hó 1-től és amennyiben díjmelések vagy megnevezítő rendelkezések állanak elő, 1913. évi február hó 1-től kezdődő érvényességgel a fentnevezett díjzabásokhoz a IV. pótlékok lépnek életbe.

E pótlékok a fődíjzabásokban foglalt határozmányok és az áruszállítás módosításait és kiegészítéseit tartalmazzák és a magyar vasutak díjzabásokat elárúsító központi irodájában (Budapest, V. Akadémia-utca 3. sz.) továbbá az állomások közvetítése útján példányonként 80, illetve 10 fillérért lesznek megszerezhetők.

Budapest, 1912. november 12.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága, egyszersmind a részes vasutak nevében is.

1042

Megnyilt a Hal-tér 3. szám alatt az Uj Bableves csárda,

hol állandóan a legizletesebb meleg és hideg ételek, ugyszintén kitűnő meleg és hideg italok a legszolidabb kiszolgálással, állandóan jól és olcsón kaphatók.

Legkellemesebb szórakozó hely!

Szives látogatást kér, kitűnő tisztelettel: 7457

Füredi Adolf.

Uj himző és előnyomda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy **Deák Ferenc-utca 32. szám** alatt egy jól berendezett

himző és előnyomdai intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva e téren való szakismereteinkre módunkban áll legizletesebb színes, fehér és arany műhimzőket elkészíteni, ugyszintén bármilyen komplikált rajzokat leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk teljes keletkezéseket legrövidebb idő alatti elkészítésére. 7474

Szives pártfogást kérünk

Wirtschaftler Testvérek.

Használt ólom megvételre kerestetik.

25253—1912.

Hirdetmény.

Arad város kertészeti szabályrendelete a belügyminiszter által jóváhagyatván, annak intézkedései 1913. évi január hó 1-én életbe lépnek.

Ezen szabályrendelet értelmében a városi kertészet a gájl temető kivételével az összes városi temetők sirbeültetését, gondozását és locsolását elvállalni köteles. Az erre vonatkozó megrendelések elfogadásával a városi kertészet és Máté Ferenc, a felső temető gondozására kirendelt segéd-kertész van hivatva.

A megrendelés levelező-lap útján is történhetik.

1913. évi érvénnyel, illetve a visszavonásig, a sirbeültetés díjait a következőkben állapítjuk meg: Sirhely elsőrendű beültetése 8 korona.

Sirhely másodrendű beültetése 6 korona.

Sirkert elsőrendű beültetése 30 korona.

Sirkert másodrendű beültetése 20 korona.

1 sirhely 1 évi gondozása és locsolása 4 korona.

1 sirkert évi gondozása és locsolása 14 korona.

Sirhely alatt 2—3 m² felületű sirhant, sirkert alatt 20—24 m² területű bármily számú sirhanttal bíró kert értendő.

Többszörös sirhelyért vagy 24 m²-nél nagyobb sirkertért aránylagosan magasabb díjak számíttatnak.

A gondozás és locsolás díjai 1 naptári évre értendők és azokban a rózsáknak betakarása és a növények fagyelleni megvédésével járó munka is beleértetik.

Arad, 1912. október 19.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Bérbe adó üzlethelyiség!

Gróf Hunyady Károlyné bérpalotájában a Forray-utcában egy tágas üzlethelyiség :: ::

azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítással alólírott házgondnok szolgál. ::

Bódy Bódog.

7510

THE VERA

American Shoe

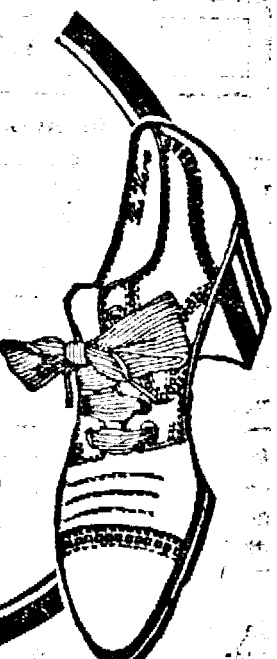

Geseilich geschäft

A jelenkor legtükéletesebb, legkényelmesebb, és legtartósabb amerikai

cipője

urat, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Egyedüli raktár:

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.
1541
Telefon 442.

Made by Rice & Hutchins Boston, Mass. U. S. A.

Ezen rovatban minden este egy-egy beiktatásnak ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőh. ut. 28.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételeinek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján keresztül küldendők — a szerkesztéshez a szöveg előír — vagy levélbéllyegyekben. Tudakosdásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Leveleket megkeresések nélkül, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, válaszbélyeg csatolendő. Az apróhirdetések díja a sorok száma szerint: Minden sor 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel írtakat a hirdetésben aláhúzással jelöndők. Az apró hirdetések elvételére fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivételével díjtalanul megkeresésre. HIRDETÉSNEK ESTE PÉL 6 ÓRAIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül elismertjük el nem vissz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Férjhez adósnám

csinos, fess, házas izr. leányomat, hároméves korona hozományával, vidéki kereskedőhöz, kinek esetleg új üzletet rendeznék be. Levelek teljes címmel „Szolid 20” jelígre a kiadóba kéretnek. 7535

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perolint Vojtek és Weisztól. III-711

LEVELEZÉS.

„Ózsi rózsák”

kéri Mariskát, hogy teljes című levelet az előbbi jelígre írjon, mert igen kíváncsi vagyok őt ismerni. 7519

28 éves

fiatal ember keresi oly fess hölgy ismeretségét, kivel szabad óráiban elszórakozna a színházi partnere lenne. Teljes című leveleket „Thalia” jelígre főpostára kér. 7516

Női keszek

ápolására legjobb a Vojtek és Weisz kézfimítője. III-711

ÜZLETEK.

Egy jó menetelli

szatócs üzlet azonnal eladó. Bővebbet Ferenc-tér, Karolina-utca 1. szám, az új polgári iskola mellett. 7825

Gróf Leiningen-utca 7/a. sz. a. egy jó menetelli vegyeskereskedés trafik és italmérésrel eladó. Bővebbet ugyanott. 7504

Ferenc-tér és Karolina-utcai sarokházban egy üzlethelyiség kiadó. Tudakozódnai lehet ugyanott az udvarban. 7454

Sütőde

felszereléssel együtt azonnal kiadó. Deák Ferenc-utca 18. sz. 7533

Szállás,

az állomás közvetlen közelében 12 berendezett szobával és vendéglővel átadó. Felvilágosítás nyervehető Klein Miksa pálinka kereskedésében, Boros Béni-tér 8. 7478

Egy jó forgalmu

kosztház más vállalat miatt szolid és előnyös feltételek mellett azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7501

KIADÓ LAKÁS.

Karolina-u. 8. sz.

alatt 4 szobás lakás azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 7256

Egy butorozott szoba

és több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek azonnal kiadó. Hasszinger-utca 5. sz. 7011

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Gárgon lakás,

két szobás, Erzsébet-körút 30. sz. alatt kiadó. 7507

4 szobás lakás

fürdőszobával, Hasszinger-utca 5. sz. alatt azonnal kiadó. 7500

Azonnal kiadó

Petőfi-utca 8. Erzsébet-körúti részen 1c., ajtó 8., két egymásba nyíló különbejárta utcai butorozott szoba. 7527

Kiadó

utcai szobák, előszobával, butorral vagy anélkül. Alkalmos irodának, tanárnőnek vagy varrodának, Simonyi-utca 6. 7529

Gárgon lakás

Széchenyi-utca 11., II. em. (Szántay-ház), mely áll 1 utcai szoba és fürdőszobából, jövő hó 15-étől kiadó. Megtekinthető naponta délelőtt 8-10-ig. 7524

Május 1-re

modern háromszobás emeleti utcai lakás Szt.-László utca 7. sz. alatt kiadó. 7537

3 és 4 szobás

utcai lakás összes mellékkeliséggel azonnal kiadó. Luther Márton-utca 1. sz. 7496

A polcska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szerivel érhető el. III-711

ALKALMAZÁST KERES.

Déltartási órákra

minden irodalmi munkában jártas férfi, alkalmazást keres. Cím e lap kiadóhiva. alában. 7498

Gazdaszonyoknak

ajánkozik magányos hölgyhöz vagy házaspárhoz egy intelligens özvegyasszony. Cím a kiadóhivatalban. 7581

ELLÁTÁS.

Intelligens urimőnél

1-2 fiatal ember jó házikosztót, esetleg teljes ellátást kaphat Forray utca Hunyadi-palota, földszint bairra. Bővebbet a házmesternél. 7448

Intelligens

izraelita családnál jó ebédkoszt kapható, háznál és házon kívül is. Ugyanott egy különbejárta butorozott szoba kiadó. Orczy-utca 5. I. em. 7523

INGATLAN.

Modern magánház eladó

szép lakással, tágas pincehelyiségekkel, kerttel. Értekezhetni 12 és 3 óra között Kapa-u. 45. 7449

Legelőtor 28.

Kassa-utca sarokház 284 □ öl telkekkel, előnyös feltételekkel, szabad kézből eladó. — Értekezni: Herkules Motorfűrészes Vállalatnál, Kossuth-utca 9. 7447

Sarokház.

Angyal-utca 20/a sz. adómentes ház eladó. 7436

Magánház.

Modern 6 szobás, a belváros központján és egy füres telek eladó. Cím a kiadóban. 5682

Eladó ház

két lakással, udvar és kerttel. Orczy-utca 2. 7522

Mocsár-utca 2. sz.

ház, melyben 35 év óta pékműhely van, háláteset miatt szabad kézből eladó. Értekezhetni: Kis utca 2. 7521

Eladó ház,

nagy kert és udvarral, modern két nagy lakással, fürdőszobával és villannyal felszerelve, Orczy-utca 7. 7528

ALKALMAZÁST NYER.

Aki irásbelli

mellékfoglalkozást keres, az küldje címét azonnal „Otthon munka” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 7520

Ügynököket

magas jutalékkal felvesz Vászon-és Kelengye cikkek Áruháza Arad, Kossuth- és Batthányi-utca sarok. 7525

Gabonaüzletben

keresek fiatal hivatalnokot, ki e szakmát érti. Ugyszintén 3-4 középiskolát végzett gyakornokot. Weisz Adolf, Ujarad. 7441

Fűszerkereskedő segéd

helybéli engross üzletben felvétetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelígre a kiadóba küldendők. 7477

Nagyon ügyes takarító

azonnal felvétetik József főherceg-ut 10. sz., I-ső em., 4. ajtó. 7508

Egy 2 középiskolát

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszköző Osztályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond igazgató.
Szabó Lipót, irodavezető.

Hivatalos helyiség: Tadej Károly-u. 1. sz. saját ház.
Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig.

Keresetünk:

VIDÉKRE:

gabonaüzlet részére fiatal segéd-könyvelőt,

- 4 fűszer, rőfős és rövid,
- 2 vas és fűszer,
- 3 rőfős és divat,
- 2 fűszer és rövid és
- 2 vegyes kereskedősegédet,
- több tanoncot teljes allítás mellett.

Ajánlatunk:

- Több irodistánt.
- 3 fűszer és rövid,
- 1 vas és fűszer,
- 2 rőfős és divat és
- 2 vegyes kereskedősegédet.

As elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszunk. 301

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, akit az asthma tüdő- és gége- és gégő tuberkulózis, tüdőgyulladás, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy Allandó rekedtség gyötér a eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk a Guttman dr. orvostól Finlen gyógyintézet főorvosától a követendő tárgyat: Gyógyítható-e a tüdőbaj? Azonkívül egy próbacsomagot dietétikus teákból. Ezeket magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlatos orvosok ezt a teát mint kitűnő dietetikumot tüdőbaj, köhögés (tüdővész), asthma, krónikus gége- és gégőgyulladás ellen rendelik és magasztalják. A tea nem titkos szer, Lieber-féle növényekből készült, amelyeket csészéi rendeltetésre szabad-forgalomba bocsátottak Arad olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására a hogy a betegsége fejlődését felvilágosíthatassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a Gyógyítható-e a tüdőbaj? című német nyelvű füzetet egy próbacsomag térral teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelező lapot írni Finlen & Co. címre, Berlin 947. Müggelstrasse 25.

Apró hirdetések

folytatása.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A nagyérdemű

vidéki és helybeli közönségnek ajánljuk az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetének saját készítményű férfi, női és gyermekcipőit, amely olcsó áron beszerezhető. Ugyiszintén mértékutáni rendelések előgadtatnak. Elismert legjobb anyag: alakját nem veszti. Szabadság-tér 14., a „Piros csizmához.” 6591

Ellenőrző pénztár.

Kevésbé használt 10 évi jótállással, bármikor utána rendelhető szalaggal és chlisével, olcsó áron eladó. Horeczky Béla Arad, Deák Ferenc-utca 40/a. 7615

Eladó,

egy fél hálószoba butor jutányos áron, Csiky Gergely-utca 6. 7587

Nemes fűz,

hámozott és hámozatlan állapotban kapható Totterer Jánosnál, Maroskaponcán. Ára vasúthoz szállítva 40, illetve 12 kor. Ugyanott fűzdugvány is rendelhető. 7526

Rum compositio

Jó házi rum előállítás Vojtek és Welsz nál. III-711

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 5811

India fogcseppek

a legmakacsabb fogfájást szonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

KÜLÖNFÉLE.

Boros Béni-tér 6.

alatt több különböző helyiség azonnal kiadó 7442

Ujaradon

a piactér közepén egy üzlethelyiség, esetleg lakással kiadó. Ugyanott egy nagy, alig használt utazóbunda eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7407

Krausz Paulin

színházépület, első aradi 112000 kötetből álló köleskönyvtárába magyar, német, francia és angol újdonságok nagy számban beérkeztek. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap bérletben és egyenként kapható. Telefonszám 511. 4541

Fővárosi varrodó

tudatja a hölgyközönséget, hogy varrodáját Aradon, Dessewffy-utca 4. szám alatt megnyitotta. Készít: női csinos blúzokat, aljakat, pongvolákat, divatos kötényeket, férfi és női fehérneműket, gyermek-ruhát. stb. Munkát üzletből is vállal. Jó munkáért kezeskedik. Kéri a t. hölgyközönség éves partifogását: Rékássy Istváné. 7428

Előrangú

helybeli kávéház ruhátára kiadó. Tudakozódhatni: Hal-tér 7., az udvarban. 7503

Köztözködő figyelmébe

ajánlják magukat villanszerelésre a legjutányosabban Ascher Ferenc és Társa villanszerelők Deák Ferenc-utca 30. sz. alatt. 4121

I koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkére fest. A szín állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon. 1224

Diamanti Jemő

Weltzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület és díszmű bádógos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 8951

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánlja a nagy közönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyiszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát karte len kívül legolcsóbb áron befurvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészeink is házhöz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hízója, adjon neki Vojtek és Welsz hírneves állat tápparabát. III-711

Kerülős község

(Aradmegye)

jegyzőségénél,

okleveles,

románul is beszélő

segédjegyző

azonnal alkalmazást nyer. Javaldalma: évi 1000 kor. előleges havi részletekben, a mintegy 300-400 koronát kitevő járlat és szorgalmához mérten egyéb mellékjövedelem, nőtléneknek az irodában lakás, fűtés, világítás és a jegyzőnél havi 40 kor.-ért élelem. Az állás rendszeresítve van, melyre beválás esetén meg fog választani. Okmányolt ajánlatok

Szóllósy Béla

jegyzőhöz küldendő. 7594

Zálogház.

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tököly-ter 1. sz. 3031

Előkelő

biztosító-társaság

fix fizetés és jutalék mellett megbízható

üzletszerzőt keres.

Cím a kiadóhivatalban. 7515

Jó egészségének

fenntartására használjon mindenki

Kárpáti-főle

epéhajtót,

mely a legkittűbb fájdalom-

nélkül gyorsorvosító báziszer.

Isé édes, hatása gyors és biztos.

1 üveg utasítással 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható

kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

1927. évi árt. 4675

ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

777-912. gsz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradi kulturpalotában szükséges villanyosvilágító testek szállítása iránt f. év december hó 2-án d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenytárgyalást tart.

1. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipar gyakorlására engedélyvel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkálat teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad szab. kir. város közönségével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban, 1 koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkésett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kaphatók, miután az egységárak és végösszegek pontos leírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalban megtekinthető munkákra nyújthatók be.

4. Az ajánlathoz 5% bánatpénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A munkálatokhoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bánatpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tette, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendeleteket és utasításokat átveszi s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenytárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

Arad, 1912. évi november hó 11-én. **A gazdasági szék.**

▪ A FISCHER ÁRUHÁZ ▪

▪ NAGYOBBODÁSA. ▪

Az aradi kereskedővilág fölülmulhatatlan szenzációjáról legyen itt szó. A Szabadság-téren, Fischer Simon nagy áruháza hatalmas elhatározással, óriási befektetéssel utat tört magának, a fejlődés legmagasabb csúcsáig. Igazi áruház lett, óriási arányokkal. Az átalakított áruház a réginél kétszerte nagyobb. A raktár zsufolásig telve a szebbnél-szebb árukkal. Ezekben a fényes helyiségekben oly karácsonyi tárlat készül, aminőt az aradi közönség soha ezideig nem kapott. A gyönyörű esténként fényesen kivilágított helyiség százával vonzza a kíváncsi közönséget. A Fischer nagy áruház most valóban nagy lett. Erejét, fellendülését a közönség támogatásának köszönheti. A Fischer áruház továbbra is az aradi közönség érdekeinek hű kielégítésében fogja keresni és megtalálni fáradozásának jutalmát. :. 1481

RADÓ GYULA

NOI FELÖLTŐ ÁRUHÁZBAN
 ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
 Női divat felöltők,
 Plüsch kabátok,
 Broccát felöltők,
 Színházi kabátok,
 Angol bundák,

Szörme felöltők,
 Leánykabátok,
 Gyermekfelöltők,
 Angol kosztümök,
 Divat bluzok,
 Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.